A/A

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
w Pruszkowie

05-800 Pruszków
ul. Drzymały 30

tel. (022) 738-15-01
fax: (022) 738 15 06

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie za 2016 rok

Spis treści:

Podstawa prawna str. 5

1.Stan zatrudnienia pracowników Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie str. 6

2. Rodzinna piecza zastępcza str. 8

2.1 Rodziny zastępcze str. 8

2.2 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej str. 15

2.3 Szkolenia i działania na rzecz rodzin zastępczych str. 17

2.4 Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne str. 17

2.4.1 Rodziny zastępcze str. 18

2.4.2. Wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawcze str. 18

2.4.3. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego str. 19

3. Poradnictwo prawne str. 20

4. Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej str. 22

4.1. Instytucjonalna piecza zastępcza str. 23

4.2 Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego str. 24

4.2.1 Całodobowa placówka „Dom Miłosierdzia" w Walendowie str. 25

4.2.2 Całodobowa placówka „Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie str. 27

4.3 Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów str. 28

4.3.1 Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych str. 29

4.3.2 Dzieci umieszczone w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym str. 29

4.4. Realizacja świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych str. 30

4.4.1 Świadczenia o charakterze obligatoryjnym str. 31

4.4.2 Świadczenia o charakterze fakultatywnym str. 33

4.4.3 Świadczenia udzielane rodzinom zastępczym w oparciu o art. 226 ust. 5 str. 34

4.5. Realizacja porozumień regulujących zasady finansowania pobytu dzieci str. 35

4.5.1 Dzieci z terenu innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego na mocy tzw. porozumień dochodowych str. 36

4.5.2 Dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na mocy tzw. porozumień wydatkowych str. 36

4.5.3 Współpraca z gminami w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy str. 38

4.6 Organizowanie wsparcia tzw. „osobom usamodzielnianym" str. 39
4.6.1 Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny str. 39
4.6.2 Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o pomocy społecznej (przed 1.02.2012r) str. 41
4.6.3 Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o pomocy społecznej str. 41
4.7. Opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej str. 43
4.8. Wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych str. 44
4.9. Realizacja dodatku wychowawczego - program 500+ str. 44
5. Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców str. 46
5.1 Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym str. 47
5.2 Prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi str. 49
5.3 Pomoc w integracji osób, które uzyskały status uchodźców lub ochronę uzupełniającą str. 50
5.4. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych str. 51
5.5. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się str. 55
5.6. Dofinansowanie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze str. 56
5.7. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym str. 57
5.8. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych str. 59
5.9. Dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej str. 61
5.10. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" str. 62
5.11 Orzecznictwo o niepełnosprawności dla celów pozarentowych str. 65
5.12 Realizacja przez Zespół zadań dodatkowych str. 65
6. Analiza wykonania budżetu w 2016r. str. 66

Podstawa prawna.

Realizacją zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, pieczy rodzinnej i instytucjonalnej, pomocy cudzoziemcom otrzymującym status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, repatriacji, dofinansowania zadań ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych a także współpracą z ośrodkami wsparcia zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z siedzibą ul. Drzymały 30.

PCPR działa w oparciu o regulacje prawne zawarte w poniższych dokumentach:

- Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 814 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 930 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2016r. poz.1870),
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 902, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2016. poz. 23, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 1817),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.Dz. U. z 2016r. poz. 575 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016r. poz. 2046),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 1271),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. poz. 195),
- Ustawa z dnia 09 listopada 2000r. o repatriacji (tj. Dz. U. z 2015r.poz. 1274 z późn. zm.),
- Statut PCPR nadany Uchwałą Nr XLIV/327/2016 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 29 sierpnia 2006 r.,
- Innych przepisów szczególnych dotyczących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i samorządowych jednostek budżetowych.

1. Stan zatrudnienia pracowników Powiatowym Centrum Pomocy Społecznej w Pruszkowie na dzień 31.12.2016r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w Centrum zatrudnionych było 25 osób przy wykorzystaniu 23,875 etatów na podstawie umowy o pracę, w tym 7 mężczyzn i 18 kobiet.

Kadra zarządzająca Centrum składa się z 5 osób i przedstawia się następująco:

- Dyrektor PCPR w Pruszkowie
- Główny Księgowy
- Kierownik zespołu ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej
- Kierownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej
- Kierownik zespołu ds. działań na rzecz osób niepełnosprawnych i cudzoziemców

W Centrum znajdują się następujące komórki organizacyjne:

Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej

1)	Kierownik zespołu	1 etat – 1 osoba
2)	Referent	2 etaty – 3 osoby (w tym jedna na zastępstwo)
3)	Pracownik socjalny	1 etat – 1 osoba

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej:

- **Dział pomocy dziecku i rodzinie**

1)	Kierownik Zespołu	1 etat – 2 osoby (w tym jedna na zastępstwo)
2)	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	4 etaty – 4 osoby
3)	Starszy pracownik socjalny	1 etat – 1 osoba

- **Dział specjalistycznego poradnictwa**

4)	Psycholog	1 etat – 1 osoba

Zespół ds. działań na rzecz osób niepełnosprawnych i cudzoziemców

5)	Kierownik Zespołu	1 etat – 1 osoba
6)	Pracownik Socjalny	3 etaty – 3 osoby
7)	Aspirant pracy socjalnej	7/8 etatu – 1 osoba

Zespół ds. finansowo – administracyjnych:

- **Dział finansowo - księgowy**

8)	Główny księgowy PCPR	1 etat – 1 osoba
9)	St. księgowy PCPR	1 etat – 1 osoba
10)	Księgowa	1 etat – 1 osoba

- **Dział organizacyjny**

11) Informatyk ½ etatu – 1 osoba

12) Radca prawny ½ etatu – 1 osoba

13) Referent 1 etat – 1 osoba

Wykształcenie pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na dzień 31.12.2016r.:

1) Wyższe II stopnia – 21 osób (15 kobiet i 6 mężczyzn)
2) Wyższe I stopnia – 3 osoby (2 kobiety i 1 mężczyzna)
3) Średnie – 1 osoba (1 kobieta)

Szkolenia w których uczestniczyli pracownicy PCPR w Pruszkowie w roku 2016:

- Elektroniczna faktura w biznesie i administracji publicznej – 1 osoba
- Konferencja dotycząca uchodźców – 1 osoba
- Ostrożnie-dziecko! Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci – 1 osoba
- Dziecko w procedurze niebieskiej karty – 1 osoba
- Nowe wyzwania w związku z migracją – 1 osoba
- Szkolenie dot. programu „Aktywny samorząd" – 2 osoby
- TSR w pracy z dzieckiem, nastolatkiem i rodziną – 1 osoba
- XI Forum PCPR i MOPS – 1 osoba
- Jak skutecznie pracować z rodziną zastępczą – 2 osoby
- FAS – 1 osoba
- Ochrona danych osobowych
- Naliczanie wynagrodzeń – 2 osoby
- Szkolenie z dialogu motywacyjnego – 1 osoba

Fluktuacja zatrudnienia:

Osoby z którymi zawarto stosunek pracy – 13 osób na stanowiskach:

- Dyrektor – 1 osoba
- Główny księgowy – 1 osoba
- Kierownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej – 1 osoba
- Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 4 osoby
- Pomoc administracyjna – 1 osoba
- Pracownik socjalny – 2 osoby
- Referent – 3 osoby

Osoby z którymi rozwiązano stosunek pracy – 14 osób na stanowiskach:

- Dyrektor – 1 osoba
- Główny księgowy – 1 osoba
- Kierownik zespołu ds. pieczy zastępczej – 1 osoba
- Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 1 osoba
- Księgowa – 1 osoba
- Młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 3 osoby
- Pomoc administracyjna – 2 osoby
- Pracownik socjalny – 3 osoby
- Psycholog – 1 osoba

Rodzaje umów o pracę:

1.Na czas nieokreślony – 8 osób

2. Na czas określony – 17 osób, w tym 2 na zastępstwo

Procent kadry merytorycznej pracującej bezpośrednio z klientem w stosunku do personelu administracyjnego: 72%.

2. Rodzinna piecza zastępcza.

2.1 Rodziny zastępcze

W Powiecie Pruszkowskim zgodnie z Zarządzeniem Nr 31/2011 Starosty Pruszkowskiego z dnia 29 grudnia 2011 roku jednostką organizacyjną wyznaczoną do realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie.

W 2016 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonywało zadania zgodnie z art. 76 ust 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm) zwanej dalej „ustawą", a mianowicie:

- prowadziło nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowało osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawało zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

- prowadziło szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka;
- zapewniało rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewniało pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w ramach grup wsparcia;
- współpracowało ze środowiskiem lokalnym;
- prowadziło poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewniało pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywało okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- przeprowadzało badania psychologiczne i analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dokonywało oceny predyspozycji i motywacji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka już funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego;
- zgłaszało do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Rodziny zastępcze były w roku 2016 podstawową formą pomocy dzieciom, które z powodu kryzysu w rodzinie na mocy postanowienia sądu musiały przebywać poza rodziną biologiczną. Na dzień 31 grudnia 2016 roku w powiecie pruszkowskim funkcjonowało łącznie **175** rodzin zastępczych w tym:

- **111** spokrewnionych rodzin zastępczych,
- **58** niezawodowych rodzin zastępczych,
- **4** zawodowe rodziny zastępcze (w tym jedna rodzina zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego),
- **2** rodzinne domy dziecka.

W Powiecie Pruszkowskim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 6 gmin powiatu:

- gmina Brwinów,
- gmina Michałowice,
- gmina Nadarzyn,

- gmina Piastów,
- gmina Pruszków,
- gmina Raszyn.

Tab.1. Wykaz rodzinnych form pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Pruszkowskiego (stan na dzień 31.12.2016 r.)

Gmina	Liczba rodzin			
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinne domy dziecka
Brwinów	20	11	1	0
Michałowice	8	6	1	1
Nadarzyn	12	5	1	0
Piastów	11	6	0	1
Pruszków	46	23	1	0
Raszyn	14	7	0	0

Źródło: opracowanie własne

W 2016 r. zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego utworzono 14 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 9 niezawodowych rodzin zastępczych. W roku 2016 rozwiązano 7 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 5 niezawodowych rodzin zastępczych, spośród których 2 rodziny zostały przekształcone w rodziny zawodowe. Jedna rodzina opuściła teren powiatu pruszkowskiego a dwie przybyły z terenu innych powiatów.

Ze zgromadzonych danych wynika, że rodzicielstwo zastępcze w naszym powiecie opiera się przede wszystkim na rodzinach spokrewnionych. Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych typach zamieszczona jest w poniższej tabeli.

Tab.2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w roku 2016 (stan na dzień 31 grudnia)

Liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych	Liczba dzieci mieszczonych w rodzinnych domach dziecka
138	69	18	10

Źródło: opracowanie własne

Tab.3. Wykaz dzieci przebywających w pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Pruszkowskiego (stan na dzień 31.12.2016 r.)

Gmina	Liczba dzieci			
	Dzieci w rodzinach spokrewnionych	Dzieci w rodzinach niezawodowych	Dzieci w rodzinach zawodowych	Dzieci w rodzinnych domach dziecka
Brwinów	27	14	4	0
Michałowice	8	8	5	7
Nadarzyn	14	6	5	0
Piastów	13	7	0	3
Pruszków	56	24	4	0
Raszyn	20	10	0	0

Źródło: opracowanie własne

W ciągu roku do rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim napłynęło odpowiednio:

- 20 dzieci do spokrewnionych rodzin zastępczych,
- 10 dzieci do niezawodowych rodzin zastępczych,
- 16 dzieci do rodzin zastępczych zawodowych,
- 2 dzieci do pogotowia rodzinnego.

W roku 2016 opuściło rodziny zastępcze łącznie 34 dzieci, spośród których 4 zostało przysposobionych a 13 wróciło do rodziców biologicznych.

Zgodnie z art. 131 ust 2 ustawy Centrum ma obowiązek sporządzania pisemnych opinii dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazywania ich do sądu.

Ocena sytuacji dziecka dokonywana jest w celu:

- ustalenia faktycznej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Oceny sytuacji dziecka dokonuje się w konsultacji z rodziną zastępczą, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, kuratorem, psychologiem, pedagogiem, przedstawicielami Ośrodka Adopcyjnego, asystentem rodziny oraz rodzicami biologicznymi dziecka chyba, że są pozbawieni władzy rodzicielskiej.

Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Ocena sytuacji dziecka jest podstawą organizowania profesjonalnej pomocy, szczególnie w przypadku dzieci z traumatycznymi przeżyciami.

W roku 2016 posiedzenie zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej odbywało się średnio **4-5** razy w miesiącu i sporządzono około **480** opinii dotyczących zasadności pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Każdorazowo po dokonanej ocenie sporządzano i przesyłano do Sądu opinię o zasadności pobytu dziecka uwzględniającą całokształt sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Zgodnie z art. 132 ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje również oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

W roku 2016 sporządzono **5** ocen rodzin zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w terminie od lipca do grudnia 2016 roku przeprowadziło kontrolę w spokrewnionych i niezawodowych rodzinach zastępczych dziecka funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego. Zakres kontroli obejmował: analizę możliwości dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej; przestrzeganie standardów opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej; działania podejmowane przez opiekunów zastępczych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej; zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw; zgodność prowadzonej dokumentacji dotyczącej dziecka i funkcjonowania rodziny zastępczej z zapisami ustawy. Kontrola miała charakter kontroli problemowej. Objętych nią zostało **10%** wszystkich rodzin zastępczych niezawodowych z terenu powiatu pruszkowskiego (dobór losowy).

W okresie objętym kontrolą w 17 wylosowanych rodzinach przebywało 20 dzieci. Czynności kontrolne podejmował powołany Zarządzeniem nr 20/2016 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 10 października 2016 r. w sprawie kontroli nad rodzinami zastępczymi 3 osobowy Zespół do spraw oceny funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej, w skład którego weszli:

- Kierownik Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- psycholog zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,

- pracownik socjalny zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Praca zespołu do spraw oceny funkcjonowanie rodzinnych form pieczy zastępczej sprowadzała się do oględzin domu i jego najbliższego otoczenia, analizy zastanej dokumentacji oraz rozmowy z rodzicem zastępczym i dziećmi. Na miejscu została wypełniona dwuczęściowa ankieta stanowiąca podstawę do oceny rodziny według następującej skali:

- pozytywna,
- pozytywna ze wskazaniami,
- negatywna.

W trakcie wizyt w środowisku i podjętych czynności kontrolnych ustalono, że w rodzinach objętych kontrolą jakość usług opiekuńczo wychowawczych świadczonych na rzecz wychowanków spełniła ustawowe standardy. Kontrolowane rodziny spełniły kryteria, które zostały ustalone dla niniejszej kontroli. Każda z 17 rodzin zastępczych podejmowała działania zgodne z prawem, a w szczególności z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Środki finansowe przyznawane rodzinom są wydatkowane były zgodnie z ich przeznaczeniem, a rodziny co do zasady wypełniały swoje obowiązki sumiennie i z należytą starannością. W toku czynności kontrolnych nie zostały ujawnione nieprawidłowości w obszarach objętych kontrolą. Na podstawie ustaleń w toku kontroli działania związane z wypełnianiem pieczy zastępczej oceniono pozytywnie w 13 przypadkach, a pozytywnie ze wskazaniami w 4 przypadkach. Nie wystawiono ocen negatywnych.

Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy materialnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania w wysokości:

- 660,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 1000,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej sprawującej pieczę nad dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek w wysokości 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Na terenie powiatu pruszkowskiego dodatek ten pobiera 17 rodzin na 19 dzieci.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka starosta może przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
- świadczenie na pokrycie:
  - niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
  - kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

By skorzystać z tego uprawnienia rodziny zastępcze składały wnioski opiniowane koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz Zespołu opiniującego wnioski o przyznanie dofinansowania, w którym zasiadają:

- dyrektor Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie,
- dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pruszkowie,
- pracownik socjalny zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie.

Opinie te stanowiły podstawę do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia i jego wysokości. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz Zespół opiniujący wnioski o przyznanie dofinansowania opiniowali również wnioski niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych o przyznanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Tab. 4. Zestawienie wydatków poniesionych na dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego w roku 2016 (stan na dzień 31 grudnia)

Forma pomocy	2016
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	**2 264 407 zł**
Jednorazowa pomoc pieniężna z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej	**18 204 zł**
Pomoc losowa	**18 955 zł**
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	**13 552 zł**

Źródło: opracowanie własne

Od kwietnia 2016 r. rodziny zastępcze mogły wnioskować o przyznanie dodatku wychowawczego na dziecko w kwocie 500,00 zł miesięcznie. Na dzień 31 grudnia 2016 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie wypłacało ten dodatek na 201 dzieci.

2.2 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2016 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudniało na podstawie umowy o pracę w Zespole do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej łącznie 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i 2 pracowników socjalnych. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej otoczyli rodziny zastępcze wsparciem, zbudowali z nimi więź oraz podejmowali wspólne działania mające na celu rozwiązanie bieżących trudności. Zaznaczyć należy, że liczba pracowników Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej, rodzin zastępczych oraz umieszczonych tam dzieci zmieniała się w ciągu roku. Od 01.10.2016 r. w Zespole do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej nie ma pracownika socjalnego. Na koniec okresu sprawozdawczego zatrudnionych było 4 koordynatorów, którzy obejmowali wsparciem 98 rodzin zastępczych i 2 rodzinne domy dziecka. Rodziny będące do 01.10.2016 r. pod opieką pracownika socjalnego współpracują doraźnie (w zależności od potrzeb i sytuacji rodzinnej) z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej określa art. 77 ust. 3 ustawy. Należy do nich przede wszystkim:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Wypełniając obowiązek ustawowy wynikający z art. 129 ustawy koordynatorzy dokonywali oceny sytuacji dziecka przygotowując ocenę i uczestnicząc w pracach zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka. Oceny przeprowadzane były w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Koordynatorzy odbywali wizyty w środowisku adekwatnie do potrzeb rodzin zastępczych dążąc do wizytowania raz w miesiącu. Podczas wizyt w środowisku koordynatorzy przeprowadzali rozmowy zarówno z rodziną jak i dzieckiem. Na bieżąco monitorowana była sytuacja szkolna, postępy w nauce jak i relacje w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Pozyskiwane były informacje i opinie pedagogiczne. Ponadto koordynatorzy współpracowali z pracownikami socjalnym ośrodków pomocy społecznej. Koordynatorzy zapewniali dostęp do specjalistycznej pomocy w formie porad prawnych i konsultacji z psychologiem zatrudnionym w tutejszym Centrum. Podczas wizyt przeprowadzane były rozmowy wychowawczo – socjalizujące i wspierające. Koordynatorzy ponadto udzielali informacji o instytucjach z obszaru pomocy społecznej z terenu powiatu pruszkowskiego.

Zgodnie z art. 38a. ust. 1 ustawy koordynatorzy pozyskiwali od rodzin zastępczych oraz instytucji następujące dokumenty:

- informacje o sytuacji prawnej dziecka, w tym informacje o sytuacji prawnej umożliwiającej przysposobienie,
- odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica,
- orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej albo wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej,
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka, w tym kartę szczepień,
- dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne,
- diagnozę psychofizyczną dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy koordynatorzy uczestniczyli w interwencjach mających na celu natychmiastowe umieszczenie dziecka we wskazanej w postanowieniu Sądu rodzinie zastępczej. Podczas tych interwencji koordynatorzy współpracowali z kuratorami sądowymi i społecznymi, pracownikami socjalnymi z właściwych miejscowo ośrodków pomocy społecznej oraz policją. Dla dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w wyniku interwencji organizowany był transport medyczny.

W celu doskonalenia warsztatu pracy 2 koordynatorów uczestniczyło w szkoleniu „Jak skutecznie pracować z rodziną zastępczą", które między innymi pozwoliło w efektywny sposób wymienić się doświadczeniami zawodowymi koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z innych powiatów.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wykonując ustawowe zadania współpracowali z organami administracji rządowej i samorządowej, instytucjami pomocy społecznej, szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami służby zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi.

2.3 Szkolenia i działania na rzecz rodzin zastępczych

W roku 2016 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz dla rodzin zastępczych według programu „PRIDE – Rodzinna Opieka Zastępcza". W trzech cyklach szkoleniowych przeszkolono:

- 11 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze,
- 3 kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze,
- 13 osób będących rodzicami zastępczymi (w tym sprawujących funkcję pogotowia rodzinnego),
- 2 osoby prowadzące rodzinny dom dziecka.

Łączny koszt przeprowadzenia szkoleń i zakupu materiałów szkoleniowych wyniósł 8625 zł.

Zawodowe rodziny zastępcze uczestniczyły w warsztatach z komunikacji personalnej i radzenia sobie ze stresem prowadzonych przez psychologów z Poradni Psychologicznej „W stronę zmiany".

W ramach podkreślenia obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego na terenie Powiatu Pruszkowskiego, a jednocześnie promowania idei tworzenia rodzin zastępczych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ogłosiło konkurs plastyczny. Prace plastyczne wykonane zostały na temat „List do złotej rybki". W grudniu 2016 r. została zorganizowana impreza mikołajkowa dla dzieci z rodzin zastępczych. Dla każdego dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej przygotowana została paczka o wartość 120 zł. W organizację imprezy zaangażowani byli Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, wszyscy pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz wolontariusze. Uczestnikom zabawy mikołajkowej zapewniono poczęstunek, ciepłe i zimne napoje, salę do zabaw i tańca oraz oprawę muzyczną. Jednym z celów tego przedsięwzięcia było umożliwienie nawiązania wzajemnego kontaktu owocującego wymianą doświadczeń i budowaniem pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego. Dodatkowo w ramach działań pomocowych nawiązano kontakt z koordynatorem Akcji Szlachetna Paczka i zgłoszono do udziału w akcji wybrane rodziny z terenu gminy Pruszków.

2.4 Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na stanowisku psychologa w pełnym wymiarze godzin zatrudniona była Pani Anna Stolarska. Ponadto od 1 stycznia do kwietnia 2016 roku w wymiarze 20 godzin tygodniowo na stanowisku psychologa pracowała Pani Gabriela Maligłówka.

W 2016 roku z porad psychologa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie wśród Rodzin zastępczych korzystali:

a. wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych;
b. osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego.

2.4.1 Rodziny zastępcze

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku udzielono 287 porad psychologicznych rodzinom zastępczym. Psychologowie wzięli udział w 68 zespołach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, omawiając łącznie sytuację 235 dzieci. Przeprowadzono 45 badań psychologicznych zakończonych wydaniem oceny predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i/lub kwalifikacji do szkolenia PRIDE. Poprowadzono 4 spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.

Rodzaj porad udzielonych rodzinom zastępczym:

- problemy wychowawcze, w tym zaburzenie zachowania podopiecznych,
- zachowania opozycyjno-buntownicze,
- zachowania suiscydalne podopiecznych ,
- praca nad motywowaniem do nauki,
- stawianie granic,
- niewypełnianie obowiązku szkolnego,
- wzmacnianie kompetencji rodzicielskich,
- psychoedukacja
- radzenie sobie z emocjami i stresem,
- wzmacnianie zasobów,
- praca psychologiczna na problemach osobistych.

2.4.2. Wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawcze

W okresie od 1 stycznia do końca grudnia 2016 roku udzielono 89 porad psychologicznych wychowankom rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych. Sporządzono 2 oceny rozwoju psychofizycznego dziecka dla potrzeb ośrodka adopcyjnego.

Rodzaje porad udzielonych wychowankom rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo -wychowawczych:

- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- wzmacnianie zasobów,
- umiejętność rozpoznawania przeżywanych emocji,
- radzenie sobie z emocjami i stresem,

- motywowanie do nauki,
- zachowania suiscydalne podopiecznych,
- nauka umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- rozpoznawanie własnych granic i umiejętność stawiania ich,
- zachowania pro asertywne,
- psychoedukacja.

2.4.3. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku udzielono 249 porad psychologicznych osobom zamieszkującym teren powiatu Pruszkowskiego. Łączna liczba osób dorosłych i dzieci korzystających z pomocy psychologa w wyżej wymienionym okresie to 68 osób.

Rodzaje porad udzielonych osobom z terenu Powiatu Pruszkowskiego:

- konflikty z partnerem,
- przeżywanie śmierci partnera,
- problemy około rozwodowe i związane z separacją,
- uzależnienie partnera,
- przemoc w rodzinie,
- problemy wychowawcze, w tym zaburzenia zachowania dziecka,
- problemy rodzinne ,
- przeżywanie śmierci partnera,
- obniżony nastrój,
- radzenie sobie z emocjami i stresem ,
- zachowania suiscydalne,
- niepełnosprawność członka rodziny,
- psychoedukacja,
- wzmacnianie kompetencji rodzicielskich,
- radzenie sobie z kryzysami rozwojowymi,
- radzenie sobie z acting-out,
- poprawa komunikacji w rodzinie ,
- nauka metod właściwego uczenia się ,
- nauka umiejętnego rozwiązywania konfliktów.

Łącznie w okresie od 1 stycznia do grudnia 2016 roku poradnictwem psychologicznym objęto **152** osoby, w tym 87 kobiet, 37 mężczyzn i 28 dzieci.

Udzielono **539** porad psychologicznych. W przypadkach uzasadnionych sytuacją rodziny, w trakcie jednego spotkania z psychologiem udzielano pomocy i wsparcia całym rodzinom, zarówno osobom dorosłym, jak i dzieciom. Ponadto udzielono również 28 porad telefonicznych oraz 2 mailowych.

W związku z wypadkiem w Woli Krakowiańskiej, w którym zginął 12 letni chłopiec, a drugi z bardzo poważnymi obrażeniami trafił do szpitala, psycholog Centrum została poproszona przez Panią Dyrektor szkoły podstawowej im. bł. ks. B. Markiewicza o udzielenie pomocy psychologicznej kolegom z klasy obydwu chłopców oraz dzieciom z innych klas. Psycholog poprowadziła zajęcia z uczniami klas szóstych i czwartych oraz wsparła i pomogła nakreślić nauczycielom i psychologowi szkolnemu plan pracy z uczniami i rodzicami w związku z wypadkiem.

3. Poradnictwo prawne

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie bezpłatna pomoc prawna jest udzielana wszystkim potrzebującym z terenu powiatu pruszkowskiego, którym niskie dochody nie pozwalają na korzystanie z płatnych porad lub którzy dochodów w ogóle nie mają. Pomoc tym osobom udzielana jest w lokalu Powiatowego Centrum oraz telefonicznie. Część klientów poprzestaje na poradzie telefonicznej, najczęściej jednak porady telefoniczne są kontynuacją spotkań bezpośrednich w Centrum, np. wniesiony do sądu pozew lub wniosek uruchamia działania sądu, których klient nie rozumie i nie jest w stanie sam im sprostać. Większość wnoszonych przez klientów pozwów lub wniosków powoduje odzew sądu w postaci wezwania powoda (wnioskodawcy) do uzupełnienia tzw. braków formalnych. Sąd przysyłając wezwanie z wyliczeniem tych braków w pozwie lub wniosku daje zawsze termin siedem dnia na ich usunięcie czy uzupełnienie.

Praktycznie wystąpienia do sądu (pozwy, wnioski), po których by nie było wezwania do uzupełnienia braków formalnych, zdarzają się bardzo rzadko. Regułą jest więc, że sąd wzywa do uzupełnienia braków, a klient nie orientuje się zupełnie o co chodzi. Po poradę przychodzi do PCPR tuż przed upływem siedmiodniowego terminu, w dniu upływu terminu lub po terminie.

Formalność wezwania do usunięcia braków bardzo często jest formalnością tylko z nazwy, gdyż bez tego sąd nie nada sprawie dalszego biegu i zwróci pozew, ewentualnie zawiesi sprawę, co też może mieć przykre konsekwencje dla strony powodowej. Tak więc usunięcie braków formalnych w siedmiodniowym terminie jest często dla osoby, która wniosła pozew czy wniosek do sądu bardzo trudne do wykonania, a do tego często nie w pełni zrozumiałe i budzące poważne wątpliwości. Niekiedy wymogi formalne postawione przez sąd są w ogóle niewykonalne w tak krótkim terminie, a stronie (powódce, powodowi) brakuje umiejętności wybrnięcia z trudnej sytuacji. Przychodzą aby uzyskać poradę, a nie są zapisani, a więc przewidziani. Niejednokrotnie liczba niespodziewanych klientów dorównuje liczbie klientów zapisanych na dany dzień.

W omawianym okresie sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzieliło porad prawnych dotyczących m.in. następujących spraw:

- małżeńskich – rozwody, separacje, alimenty, podziały majątku, ustanie wspólności małżeńskiej,
- rodzinnych – dotyczących władzy rodzicielskiej (i jej ograniczenia czy pozbawienia), kontaktów rodziców z dziećmi, określenia miejsca pobytu dziecka, alimentowania dzieci, opieki nad małoletnimi,
- spadkowych – nabycia i odrzucenia spadku, działu spadku, zachowku, wydziedziczenia, darowizny, odwołania darowizny, zniesienia współwłasności.

A także innych spraw z zakresu :

- prawa cywilnego – np. eksmisje, odszkodowania za urazy poniesione w wypadkach, błędy lekarskie, niewypłacone lub zaniżone przez ubezpieczycieli odszkodowania wypadkowe czy z tytułu niespłaconych kredytów, windykacje długów przez banki itd. ,
- prawa pracy – niewypłacanie wynagrodzeń, niewydawanie świadectw pracy w terminie lub wydawanie wadliwych, niewypłacanie ekwiwalentu za urlop, zmniejszanie wynagrodzeń bez spełnienia koniecznych warunków, niezapewnianie wymogów BHP w stosunku do pracownika itp.,
- prawa objęte działalnością ZUS, tworzące bardzo szeroki wachlarz zagadnień,
- sprawy obywateli na styku z urzędami (np. meldunkowe, lokalowe np. dotyczące lokali komunalnych, socjalnych),
- skargi do policji i prokuratury,
- sprawy z prawa spółdzielczego

Ogółem pomoc prawną w 2016 roku otrzymały 373 osoby z powiatu pruszkowskiego (konsultacje telefoniczne nie były odnotowywane). Mniej więcej dla połowy klientów z tej liczby zostały sporządzone pisma. Były to pozwy, wnioski, pisma procesowe i nieprocesowe do sądu, apelacje, skargi do policji i do prokuratury, pisma do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka, skargi do sądów administracyjnych, pisma do urzędów, do pracodawców, do zarządców spółdzielni mieszkaniowych, do TBS-ów, administracji domów komunalnych itd.

Najczęściej jednej osobie udziela się kilku porad np. w sprawie rozwodu i alimentów, alimentów i kontaktów z dzieckiem, ograniczenia władzy rodzicielskiej, rozdzielności majątkowej i zaspokajania wspólnych potrzeb rodziny, przeciwdziałania egzekucji i skarg na komorników, kwestii znalezienia rozwiązania w sprawie wspólnie wziętego - przez rozwodzących się lub rozwiedzionych małżonków – kredytu, powództw przeciw egzekucyjnych itp. Do udzielania porad prawnych w tak skomplikowanych sprawach najczęściej nie wystarczy jedna czy nawet dwie wizyty, zwłaszcza jeżeli każda z kwestii prawnych

wymaga napisania projektu pisma np. pozwu, odpowiedzi na pozew, zażalenia czy innego pisma procesowego czy nieprocesowego.

Wiele postępowań w sądzie trwa bardzo długo i sprawia stronom sporu wiele kłopotów. W przypadku klientów PCPR fakt ten rzutuje na częstotliwość ich wizyt w celu uzyskania dalszej porady, gdy sąd odmówił przyznania pełnomocnika z urzędu, a może mieć to miejsce nawet wtedy, gdy sytuacja finansowa strony jest bardzo zła. Zażalenia na postanowienia sądów o nieprzyznaniu pełnomocnika, które PCPR pomaga napisać klientom, niejednokrotnie nie dają efektów.

Podkreślenia wymaga fakt, że klienci PCPR-u to w większości ludzie bardzo wrażliwi, często skrzywdzeni przez bliskich, bez możliwości przeciwstawienia się temu stanowi rzeczy z powodu braku np. środków finansowych. Status tych osób powoduje, iż należy się nimi zajmować z wielkim wyczuciem, cierpliwością i troską, bez okazywania własnych stanów emocjonalnych, a także bez odsyłania ich po poradę gdzie indziej. Odesłanie ich gdzie indziej oznaczałoby odcięcie ich od pomocy w ogóle, mimo istnienia, teoretycznie, innych możliwości.

4. Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej powstał w wyniku zmian regulaminu organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na podstawie Uchwały Nr 97/876/2016 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 13.04.2016 r.

W roku 2016 zadania Zespołu były realizowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, w szczególności w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.), ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.), ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 1362, z późn. zm.) oraz akty wykonawcze.

Do głównych zadań Zespołu należały w szczególności realizacja świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin zastępczych, przygotowywanie projektów decyzji dotyczących świadczeń pieniężnych, współpraca z innymi powiatami oraz gminami w zakresie finansowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym (opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze; wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze przed dniem 01.01.2012 r. oraz osobom opuszczającym specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, domy pomocy społecznej w oparciu o ustawę o pomocy społeczne), ustalanie opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, a także wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

4.1. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z podziałem wskazanym w art. 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej**.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej dzielą się na:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne ;
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia, oddziaływań terapeutycznych. Ponadto, równie ważnym zadaniem jest realizowanie planu pomocy dziecku oraz umożliwianie dziecku kontaktu z jego rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmowanie wszelkich możliwych działań w celu powrotu do rodziny. Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć bowiem charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. W pierwszej kolejności, kiedy wystąpi konieczność zapewnienia opieki całodobowej, rozważana jest możliwość umieszczenia dziecka w rodzinnej formie opieki zastępczej, a tylko w przypadkach, gdy nie jest to możliwe, małoletni zostaje umieszczony w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo- wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka. W sytuacji kryzysowej, wskazującej na konieczność natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki, gdy zostanie ono doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców lub osoby trzeciej w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, postanowienie Sądu Rodzinnego może być wydane w terminie późniejszym.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego.

4.2 Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego

Zgodnie z art. 180 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w myśl art. 93 ustawy, prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Stosownie do art. 190 ww. ustawy organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecać prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej albo osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej. Do zlecenia zadań stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239). Zlecenie zadania odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

W roku sprawozdawczym na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, każda dla 14 wychowanków, prowadzone na zlecenie Powiatu w oparciu o umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Łącznie było w nich zatrudnionych 18 osób, w tym 9 osób bezpośrednio zajmowało się opieką i wychowaniem dzieci.

W okresie sprawozdawczym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego **na podstawie wydanych skierowań przyjętych zostało 13 wychowanków** :

- **3 wychowanków** usamodzielniło się (założyło własne gospodarstwa domowe),
- **8 dzieci** powróciło do rodzin naturalnych,
- **4 dzieci** została umieszczona w rodzinnej pieczy zastępczej.,

Łączna wysokość wydatków poniesionych przez Powiat Pruszkowski na utrzymanie dzieci w ww. placówkach wynosiła 788 174,80 zł

4.2.1 Całodobowa placówka opiekuńczo-ychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie przy ul. Nad Utratą 30 prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie. „Dom Miłosierdzia" jest katolicką, niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, powołaną dnia 22 lipca 2007 przez przełożoną generalną Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Dyrektorem Domu jest s. Marta Halina Zakrzewska.

Placówka w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 30 września 2016 r. prowadzona była w oparciu o zawartą w dniu 28.09.2012 r. umowę o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Z uwagi na zbliżający się termin wygaśnięcia ww. umowy, celem zabezpieczenia sytuacji dzieci wymagających umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej, na podstawie Uchwały Nr 122/1110/2016 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 2 września 2016 r., ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego przy udziale środków własnych Powiatu Pruszkowskiego pod nazwą „Prowadzenie niepublicznej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 14-ga dzieci powyżej 10. roku życia" w latach budżetowych 2016 – 2019. W wyniku jego rozstrzygnięcia w dniu 26.09.2016 r. dokonano wyboru oferty złożonej przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie.

Zgodnie z zawartą w dniu 30.09.2016 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2016-2019 planuje się przeznaczyć **łączną kwotę dotacji w wysokości 1 772 400 zł.** Środki na ten cel zostały uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu. Zadanie będzie realizowane w okresie od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2019 r.

Celem placówki jest zapewnienie podopiecznym wszechstronnej pomocy materialnej i duchowej, uczenie życia w społeczeństwie, dążenie do ich zawodowego i życiowego usamodzielnienia, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej – całodobowej opieki i wychowania w tym: zakwaterowania, wyżywienia, dostępu do kształcenia i leczenia, wypoczynku i rekreacji, poszanowania godności i tożsamości oraz prawa do wolności sumienia i wyznania. Placówka zapewnia swoim wychowankom:

- pobyt stały lub okresowy,
- wyżywienie dostosowane do potrzeb,
- wyposażenie w odzież, obuwie, przedmioty osobistego użytku stosowne do wieku i potrzeb,
- środki higieny osobistej,
- zabawki stosowne do wieku rozwojowego,

- leczenie i zaopatrzenie w leki,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce oraz uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych, a także podręczniki i przybory szkolne,
- uczestnictwo w innych zajęciach pozalekcyjnych, rekreacyjnych i sportowych,
- opłaty przejazdów do szkoły oraz zamieszkania w bursach i internatach,
- kontakty z rodzicami, opiekunami prawnymi, rodzinami zaprzyjaźnionymi.

Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do 25 roku życia jednak nie dłużej niż do ukończenia nauki. Placówka ma charakter koedukacyjny, dysponuje 14 miejscami.

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Pruszkowskiego Nr 10/2016 z dnia 2 marca 2016 roku w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w 2016 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego, **koszt utrzymania dziecka w „Domu Miłosierdzia" wynosił 3 202,22 zł.**

Wskazać należy, że liczba wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego dynamicznie zmieniała się w ciągu roku. W niektórych miesiącach wszystkie dostępne miejsca były wykorzystane, w innych placówki nie miały pełnego obłożenia, co wynikało ze zmian w sytuacji życiowej wychowanków – niektórzy się usamodzielnili się, inni powrócili do rodzin naturalnych.

W 2016 roku łącznie 8 wychowanków opuściło placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Walendowie, z tego:

- 3 osoby powróciły do rodziny naturalnej,
- 1 osoba usamodzielniła się,
- 4 dzieci została umieszczona w rodzinnej pieczy zastępczej.

W ciągu roku sprawozdawczego do placówki przyjęto łącznie 5 dzieci, przy czym z uwagi na rotację wychowanków, na koniec roku 2016 w „Domu Miłosierdzia" przebywało 10 dzieci.

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w „Domu Miłosierdzia" w latach 2014 – 2016

Rok	Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12)
2014	10
2015	13
2016	10

źródło: opracowanie własne

4.2.2 Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „ Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie

Drugą funkcjonująca na terenie Powiatu Pruszkowskiego placówką jest placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie, prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie.

„Dom dla Dzieci i Młodzieży" został uroczyście otwarty 13 listopada 2014 roku. Uruchomienie nowej placówki zostało podyktowane faktem, że placówka opiekuńczo-wychowawcza w Walendowie nie była w stanie zabezpieczyć sytuacji wszystkich dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego wymagających umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dyrektorem Domu jest s. Elżbieta Chojnacka. Placówka jest zlokalizowana w Pruszkowie przy ul. Szkolnej 3. W okresie od 03.09.2014 r. do 31.12.2016 r. funkcjonowanie placówki regulowała umowa zawarta w dniu 03.09.2014 r. umowa o powierzenie realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Na mocy Uchwały Zarządu Powiatu Pruszkowskiego Nr 137/1200/2016 z dnia 27 października 2016 r. ogłoszony został otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego przy udziale środków własnych Powiatu Pruszkowskiego pod nazwą „Prowadzenie niepublicznej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 14-ga dzieci powyżej 10. roku życia" w latach budżetowych 2017 – 2019. W wyniku jego rozstrzygnięcia w dniu 23.11.2016 r. dokonano wyboru oferty złożonej przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie.

Zgodnie z zawartą w dniu 27.12.2016 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2016-2019 planuje się przeznaczyć **łączną kwotę dotacji w wysokości 1 865 760 zł.**

Środki na ten cel zostały uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu. Zadanie będzie realizowane w okresie od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2019 r.

Placówka zapewnia 14 miejsc dla dzieci powyżej 10 roku życia, posiada charakter koedukacyjny. Wychowankowie do swojej dyspozycji mają m.in. salę kominkową, pomieszczenie zaadaptowane na siłownię, wielofunkcyjne boisko czy stół do ping-ponga.

Realizowany na rzecz wychowanków program jest przygotowywany we współpracy z pracownikami ośrodków pomocy społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorami i obejmuje: plan pomocy dziecku umożliwiający kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewnienie dostępu do kształcenia dostosowanego do wieku i możliwości rozwojowych. Każdy z wychowanków jest objęty działaniami terapeutycznymi i ma zapewnione korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych. Dzieci są kierowane do placówki przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie. Podstawą skierowania jest orzeczenie Sądu lub wniosek rodziców/opiekunów małoletniego.

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Pruszkowskiego Nr 10/2016 z dnia 2 marca 2016 roku w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w 2016 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego, **koszt utrzymania dziecka w Domu Dla Dzieci i Młodzieży wyniósł 3 543,04 zł.**

W 2016 roku łącznie 7 wychowanków opuściło placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Pruszkowie, z tego:

- 2 osoby usamodzielniły się,
- 1 dziecko powróciło do rodziny naturalnej,
- 4 dzieci umieszczona na krótki okres w przedmiocie zarządzenia tymczasowego powróciła pod opiekę rodziców.

W ciągu roku sprawozdawczego do placówki przyjęto łącznie 8 dzieci, przy czym z uwagi na rotację wychowanków, na koniec roku 2016 w „Domu dla Dzieci i Młodzieży" przebywało 12 dzieci.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w „Domu dla Dzieci i Młodzieży" w latach 2014 – 2016

Rok	Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12)
2014	8
2015	11
2016	12

źródło: opracowanie własne

4.3 Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów

W ciągu roku sprawozdawczego dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywały również w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Warunki ich przyjęcia, pobytu i wysokość wydatków na opiekę i wychowanie regulowane były na mocy zawartych porozumień. Powiat Pruszkowski, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej zobowiązany było do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

4.3.1 Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W 2016 roku na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało łącznie 15 wychowanków, 1 dziecko zostało przeniesione z jednej placówki do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej, 6 dzieci opuściło placówki poza powiatem, z tego;

- 3 osoby usamodzielniły się,
- 2 dzieci powróciła do rodzin naturalnych,
- 1 dziecko zostało umieszczone w domu pomocy społecznej dla dzieci,
- 1 dziecko zostało przeniesione do placówki na terenie Powiatu Pruszkowskiego.

Na koniec roku 2016 na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczych przebywało zatem łącznie 9 wychowanków, w tym 1 osoba pełnoletnia – na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy - kontynuująca naukę na studiach wyższych.

Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

Powiat umieszczenia dziecka	Liczba dzieci
m.st. Warszawa	1
Powiat Gostyniński	2
Powiat Kraśnicki	1
Powiat Starachowicki	1
Powiat Przasnyski	3
Powiat Krasnostawski	1

źródło: opracowanie własne

Wysokość wydatków poniesionych przez Powiat Pruszkowski na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w 2016 roku wynosiła łącznie 651 070,92 zł.

4.3.2 Dzieci umieszczone w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Zgodnie z art. 111 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W 2016 roku dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczane były w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym Fundacji Rodzin Adopcyjnych w Otwocku. Podstawą do umieszczenia dziecka w IOP stanowiło podanie matki lub postanowienie sądu. W powyższej formie instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywały noworodki i niemowlęta pozbawione czasowo lub trwale opieki rodziców, głównie pozostawione po urodzeniu w szpitalu.

Łącznie w ciągu roku sprawozdawczego w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Otwocku przebywało 7 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Pruszkowskiego, przy czym według stanu na dzień 31.12.2016 r. umieszczone było 1 dziecko.

Łączna wysokość wydatków poniesionych w 2016 roku przez Powiat Pruszkowski w związku z pobytem dzieci w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym wynosiła 142 823,04 zł.

4.4. Realizacja świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych

Świadczenia pieniężne stanowią jedną z form wsparcia dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. Ich wysokość oraz zasady przyznawania reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne dom dziecka przyznawane są świadczenia o charakterze obligatoryjnym, których wysokość jest określona w ustawie oraz świadczenia o charakterze fakultatywnym, których wysokość zależna jest od zabezpieczonych na ten cel środków w budżecie powiatu. Świadczenia pieniężne są udzielane na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, a podstawę ich przyznania stanowi decyzja administracyjna.

Liczbę ogólną wydanych decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących świadczeń pieniężnych udzielanych rodzinom zastępczym w okresie sprawozdawczym obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8. Liczba wydanych decyzji w sprawach dotyczących świadczeń pieniężnych w 2016 roku

Decyzje w sprawach	Forma rodzinnej pieczy zastępczej			
	rodzina zastępcza spokrewniona	rodzina zastępcza niezawodowa	rodzina zastępcza zawodowa	rodzinny dom dziecka
Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka (przyznanie, zmiana wysokości lub okresu przyznania świadczenia)	25	15	20	2
Dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego (przyznanie, odmowa)	3	1	2	3

Zakończenia wypłaty świadczenia (uchylenie, zmiana decyzji)	11	7	3	12
Nienależnie pobranych świadczeń (ustalenie wysokości, potrącenie z bieżących świadczeń, rozłożenie na raty)	6	1	8	-
Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego (przyznanie odmowa, zmiana wysokości)	-	2	28	39
Świadczenia fakultatywne w oparciu o art. 83 ust.1 (przyznanie, odmowa, nienależnie pobrane)	40	24	8	10
Inne (umorzenie postępowania, postanowienia)	1	1	-	-
Łącznie	**86**	**51**	**69**	**66**

źródło: opracowanie własne

4.4.1 Świadczenia o charakterze obligatoryjnym przyznawane w oparciu o art. 80, art. 81, art. 83 ust. 2a oraz art. 84 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 1000 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Dodatkowo rodzinie zastępczej zawodowej, która przyjęła dziecko na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie.

Tabela 9. Liczba wydanych decyzji przyznających świadczenia obligatoryjne w 2016 roku

Przedmiot decyzji	Forma rodzinnej pieczy zastępczej			
	rodzina zastępcza spokrewniona	rodzina zastępcza niezawodowa	rodzina zastępcza zawodowa	rodzinny dom dziecka
Świadczenie na pokrycie kosztów trzymania dziecka	20	14	12	2
Dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego	3	-	2	2
Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego	nie dotyczy	nie dotyczy	28	38
Środki na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	1
Łącznie 253	**23**	**14**	**42**	**43**

źródło: opracowanie własne

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie oraz dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej. Przedmiotowe świadczenia oraz dodatki przysługują w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

1) **utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego,** w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając

w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;

2) **pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem** lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie;

3) **pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka** lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie.

4.4.2 Świadczenia o charakterze fakultatywnym przyznawane w oparciu o art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze dodatkowo mogą otrzymywać świadczenia pieniężne w oparciu o art. 83 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Udzielenie ww. świadczeń zależne jest od zabezpieczonych na ten cel środków finansowych w budżecie Powiatu, ma zatem charakter fakultatywny. Zasady ich przyznawania reguluje szczegółowo Zarządzenie Nr 3/2016 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 19 stycznia 2016 r. w sprawie ustalenia zasad przyznawania rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka świadczeń fakultatywnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 10. Liczba wydanych decyzji przyznających świadczenia fakultatywne w 2016 roku

Przedmiot decyzji	Forma rodzinnej pieczy zastępczej			
	rodzina zastępcza spokrewniona	rodzina zastępcza niezawodowa	rodzina zastępcza zawodowa	rodzinny dom dziecka
Dofinansowanie do wypoczynku	13	8	4	8
Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	5	7	3	-
Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	12	5	1	2
Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego	nie dotyczy	2	-	nie dotyczy
Łącznie	**30**	**22**	**8**	**10**

źródło: opracowanie własne

Rodzinie zastępczej starosta może zatem przyznać:

1) **dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;**

2) świadczenie na pokrycie:

a) **niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** - jednorazowo,

b) **kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych** lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać ponadto środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

4.4.3 Świadczenia udzielane rodzinom zastępczym w oparciu o art. 226 ust. 5 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 226 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy **zastępczej sprawy** o wynagrodzenia, dodatki oraz świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby przebywającej w rodzinie zastępczej, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ww. ustawy, to jest przed dniem 01.01.2012 r., podlegają rozpatrzeniu na zasadach i w trybie określonych w przepisach dotychczasowych, na wniosek osoby otrzymującej te świadczenia, dodatki i wynagrodzenia.

Świadczenia i dodatki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby przebywającej w pieczy zastępczej w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 1362, z późn. zm.) czyli na tzw. „starych zasadach" w roku sprawozdawczym otrzymywało 27 rodzin zastępczych, na łącznie 32 dzieci.

Liczbę dzieci w rodzinach zastępczych otrzymujących w 2016 roku świadczenia w oparciu o ww. przepisy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Liczba dzieci otrzymujących świadczenia na tzw. „starych zasadach" w 2016 roku (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

Wysokość świadczenia	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	
	spokrewnionych	niezawodowych
40% podstawy	1	-
60% podstawy	16	5
80% podstawy	2	2
Łącznie	**25**	**7**

źródło: opracowanie własne

Podstawą ustalenia wysokości pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej stanowiła kwota 1 647 zł. Rodzina zastępcza niezawodowa otrzymywała dodatkowo na każde umieszczone w niej dziecko kwotę odpowiadająca 10 % podstawy, tj. 164,70 zł. Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej pomniejszano o 50 % dochodu dziecka.

4.5. Realizacja porozumień regulujących zasady finansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 191 ustawy powiat **właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka** przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Jeżeli nie można ustalić powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwy do ponoszenia wydatków jest **powiat miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały**. Jeżeli nie można ustalić miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwy do ponoszenia wydatków jest **powiat miejsca siedziby sądu**, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z tym powiatem porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa powyżej.

4.5.1 Dzieci z terenu innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego na mocy tzw. porozumień dochodowych

Na terenie Powiatu Pruszkowskiego w 2016 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 59 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, przy czym łączna liczba ww. dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 52.

W okresie sprawozdawczym wygasło 5 porozumień, z powodu faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej, usamodzielnienia się, rezygnacji z dalszej nauki przez pełnoletniego wychowanka oraz z powodu zmiany miejsca zamieszkania rodziny zastępczej. W przypadkach 2 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego – które powróciły do rodzin naturalnych, formę rozliczenia miedzy powiatami zgodnie z art. 191 ust. 12 ustawy, stanowiła nota księgowa.

Szczegółowe dane w zakresie liczby dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim wg stanu na dzień 31.12.2016 r. przedstawia Tabela nr 12.

4.5.2 Dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na mocy tzw. porozumień wydatkowych

Na terenie innych powiatów w 2016 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 53 dzieci pochodzących z Powiatu Pruszkowskiego, przy czym łączna liczba ww. dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 42. W okresie sprawozdawczym wygasło 11 porozumień, z powodu faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej, zmiany miejsca zamieszkania rodziny zastępczej oraz z powodu usamodzielnienia się pełnoletnich wychowanków.

Szczegółowe dane w zakresie liczby dzieci pochodzących Powiatu Pruszkowskiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów wg stanu na dzień 31.12.2016 r. obrazuje Tabela nr 13.

Tabela 12. Liczba dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

Powiat pochodzenia dziecka	Liczba dzieci
m. st. Warszawa	18
Powiat Grodziski	4
Gmina Miasto Włocławek	4
Powiat Bielski	3
Powiat Piaseczyński	3
Miasto Łódź	3

Miasto Radom	2
Powiat Kutnowski	1
Powiat Bartoszycki	1
Powiat Płocki	1
Powiat Lubartowski	1
Powiat Hrubieszowski	1
Miasto Skierniewice	1
Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski	1
Powiat Wyszkowski	1
Powiat Łódzki Wschodni	1
Powiat Siedlecki	1
Powiat Bieruńsko-Lędziński	1
Powiat Miński	1
Powiat Bialski	1
Powiat Konecki	1
Powiat Policki	1
Łącznie	**52**

źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

Powiat pochodzenia dziecka	Liczba dzieci
m. st. Warszawa	15
Powiat Grodziski	3
Powiat Piaseczyński	3
Powiat Mławski	3
Powiat Żyrardowski	2
Powiat Warszawski Zachodni	2
Powiat Opoczyński	2
Powiat Tomaszowski	2
Powiat Pułtuski	1
Powiat Wołomiński	1
Gmina Miejska Kraków	1

Powiat Łaski	1
Powiat Giżycki	1
Powiat Legionowski	1
Powiat Rycki	1
Powiat Mrągowski	1
Gmina Miasta Koszalin	1
Powiat Lidzbarski	1
Łącznie	**42**

źródło: opracowanie własne

4.5.3 Współpraca z gminami w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości:

- **10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- **30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- **50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Powyższy rozkład procentowy stosuje się również w odniesieniu do wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela 14. Udział poszczególnych gmin w finansowaniu pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w 2016 roku

Gmina	Placówka na terenie powiatu		Placówka poza powiatem	
	Liczba dzieci	Wydatek	Liczba dzieci	Wydatek
Brwinów	7	57 104,43	1	10 921,20 zł
Pruszków	7	59 638,48	1	10 952,38 zł
Piastów	2	4 523,66	-	-
Nadarzyn	2	6 572,58	-	-
Michałowice	1	4 854,77	-	-
Raszyn	2	2 816,12	-	-

źródło: opracowanie własne

4.6 Organizowanie wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą, tzw. „osobom usamodzielnianym"

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną i rodzinną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym" regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 15. Liczba wydanych decyzji w sprawach dotyczących pomoc udzielanej osobom usamodzielnianym w 2016 roku

Przedmiot decyzji	Pomoc na kontynuowanie nauki	Pomoc na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie
Przyznanie	19	16	11
Odmowa	2	-	1
Uchylenie/zakończenie	6	-	-
Zawieszenie	3	nie dotyczy	nie dotyczy
Nienależnie pobrane	10	-	-
Inne	-	1	-
Łącznie	**40**	**17**	**12**

źródło: opracowanie własne

4.6.1 Organizowanie wsparcia osobom opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym" regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą", w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1) przyznaje się pomoc na:

   a) kontynuowanie nauki,

   b) usamodzielnienie,

   c) zagospodarowanie;

2) udziela się pomocy w uzyskaniu:

   a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,

b) zatrudnienia;

3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Wysokość przysługującej pomocy wynosi 500 zł miesięcznie.

Pomoc na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której miesięczny dochód nie przekracza kwoty 1200 zł, jednak w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego ww. pomoc można przyznać, gdy jest to uzasadnione sytuacją dochodową, majątkową lub osobistą osoby usamodzielniającej się. Przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki nie jest uzależnione od posiadanego dochodu.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną -nie mniej niż 3300 zł,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
  - nie mniej niż 6600 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
  - nie mniej niż 3300 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
  - nie mniej niż 1650 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Łączna liczba świadczeń wypłaconym osobom usamodzielnianym opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą w 2016 roku wskazana jest w poniższej tabeli.

Tabela 16. Liczba osób usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych otrzymujących pomoc finansową w 2016 roku

Pomoc pieniężna	Liczba świadczeń	Liczba osób pobierających pomoc	Łączna wysokość wypłaconej pomocy
Pomoc na kontynuowanie nauki	358	17	240 500 zł
Pomoc na usamodzielnienie	7	7	35 264 zł
Pomoc na zagospodarowanie	4	4	6 000 zł
		Łącznie	**275 764 zł**

źródło: opracowanie własne

4.6.2 Organizowanie wsparcia osobom, które opuściły rodziny zastępcze przed dniem 01.01.2012 r. w oparciu o ustawę o pomocy społecznej

Na podstawie art. 240 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej i pomocy dla osób usamodzielnianych, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy opuściły rodzinę zastępczą albo placówkę opiekuńczo-wychowawczą bądź pobierają pomoc przyznaną im na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stosuje się przepisy dotychczasowe.

Do października 2015 r. wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie naliczana była wg stawek podanych w procentach od kwoty podstawy 1647 zł. W zależności od rodzaju opuszczanej placówki, rodziny zastępczej i okresów przebywania w niej, jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie ustalano w wysokości 100, 200, 300 i 400 % kwoty podstawy.

W październiku 2015 r. zmianie uległa wysokość podstawy, od której procentowo naliczana jest pomoc pieniężna dla osób usamodzielniających się i wynosi obecnie 1722 zł (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz. U. z 2015 r. poz. 1058).

Tabela 17. Liczba osób usamodzielnianych otrzymująca pomoc na tzw. „starych zasadach" w 2016 roku

	Osoby opuszczające rodziny zastępcze			Osoby opuszczające placówki		
	Liczba świadczeń	Liczba osób	Łączna wysokość	Liczba świadczeń	Liczba osób	Łączna wysokość
KN	46	6	23 644,63 zł	36	3	17 787,6 zł
U	1	1	4 941 zł	1	1	6 888 zł
Z	4	4	19 989 zł	1	1	5 166 zł
Łącznie	51	11	48 574,63 zł	38	5	29 841,60 zł

KN-pomoc na kontynuowanie nauki; U- pomoc na usamodzielnienie; Z- pomoc na zagospodarowanie, źródło: opracowanie własne

4.6.3 Organizowanie wsparcia wychowankom opuszczającym specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, dom pomocy społecznej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej

Zgodnie z art. 88 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930) osoba pełnoletnia opuszczająca młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą", zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą pieniężną:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Ww. pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie usamodzielnianej, w przypadku gdy skierowanie na pobyt całodobowy do domu pomocy społecznej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego albo młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie, która przebywała w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo młodzieżowym ośrodku wychowawczym co najmniej rok na usamodzielnienie. W myśl art. 88 ust. 3 ustawy pomoc pieniężna na usamodzielnienie przysługuje osobie, która przebywała w młodzieżowym ośrodku wychowawczym co najmniej rok.

Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie ustala się od kwoty zwanej „podstawą". Kwota podstawy, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058) wynosi 1 722 zł. Pomoc na kontynuowanie nauki ustala się w kwocie 30% podstawy. Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz wartość pomocy na zagospodarowanie określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954). W zależności od długości okresu pobytu w ww. ośrodkach wysokość pomocy pomoc na usamodzielnienie wynosi odpowiednio od 100% do 300% podstawy. Wartość pomocy na zagospodarowanie stanowi kwotę nie wyższą 300% podstawy.

Stosownie do art. 89 ust. 5 ustawy pomoc pieniężna na usamodzielnienie przysługuje osobie usamodzielnianej, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie, określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058). Sytuacja dochodowa osoby usamodzielnianej ustala na była na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

Tabela 18. Liczba osób usamodzielnianych otrzymujących pomoc finansową w oparciu o ustawę o pomocy społecznej w 2016 roku

Pomoc pieniężna	Liczba świadczeń	Liczba osób pobierających pomoc	Łączna wysokość wypłaconej pomocy
Pomoc na kontynuowanie nauki	37	5	18 829,9 zł
Pomoc na usamodzielnienie	3	3	8 535 zł
Pomoc na zagospodarowanie	-	-	-
		Łącznie	**275 764 zł**

źródło: opracowanie własne

4.7. Opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą solidarnie miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Powyższą opłatę rodzice ponoszą od dnia umieszczenia dziecka w pieczy. Przepis ww. stosuje się również do rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej lub którym władza rodzicielska została zawieszona lub ograniczona. Decyzję administracyjną o wysokości ponoszonej przez rodziców opłaty wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Stosownie do art. 194 ust. 3 ustawy starosta może umorzyć w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia odpłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na wniosek osoby zobowiązanej lub z urzędu, uwzględniając warunki określone w uchwale rady powiatu.

Zgodnie z § 5 uchwały Nr XI/78/2015 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 25.08.2015 r. odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej następuje w przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie, osób zobowiązanych do ponoszenia opłat nie przekracza 300% kwoty kryterium dochodowego określonego zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Poza tą przesłanką można odstąpić od obowiązku ponoszenia opłaty przez osoby zobowiązane, gdy osoba zobowiązana jest bezrobotna, co jest udokumentowane zaświadczeniem, długotrwale choruje, samotnie wychowuje dziecko lub okoliczność, gdy osoba zobowiązana korzysta z pomocy społecznej, co stanowi jej podstawowe źródło utrzymania, a także gdy nie osiąga własnego dochodu i pozostaje na utrzymaniu osób trzecich. Odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić maksymalnie na okres 24 miesięcy.

Tabela 19. Postępowanie w sprawach opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w roku 2016

	Liczba łączna
Decyzje ustalające opłatę	3
Decyzje o odstąpieniu od ustalenia opłaty	17
Zawiadomienia o wszczęciu postępowania	61
Pisma informujące o wysokości zaległości	8

źródło: opracowanie własne

4.8. Wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Stosownie do art. 38 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. **Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.** W przypadkach, o których mowa powyżej, w postępowaniu przed sądem do kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie stosuje się odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym.

W okresie sprawozdawczym złożono łącznie 24 pozwy o alimenty na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, przy czym w odniesieniu do 3 dzieci postępowanie zakończyło się wyrokiem zasądzającym alimenty.

4.9. Realizacja dodatku wychowawczego na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - program 500+

W związku z wejściem w życie w dniu 01.04.2016 r. ustawy z dnia o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie rozpoczęło realizację rządowego programu „Rodzina 500+", w ramach którego dzieciom do 18 r.ż. umieszczonym w pieczy zastępczej przyznano dodatkowe wsparcie w postaci dodatku do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, zwanego „dodatkiem wychowawczym" w wysokości 500 zł miesięcznie.

Procedura przyjmowania i weryfikowania wniosków była tak zoptymalizowana, aby przyspieszyć wypłatę dodatku. Wzór wniosku, jaki składały rodziny zastępcze, był maksymalnie uproszczony, aby ułatwić jego wypełnienie. Od wejścia w życie ustawy regulującej przyznanie dodatku wychowawczego, rodziny

zastępcze były informowane przez pracowników Centrum o całej procedurze i terminach składania wniosków. Dołożono starań, aby każda z rodzin zastępczych otrzymała także wniosek bezpośrednio od współpracującego z rodziną Koordynatora lub Pracownika socjalnego. Druk wniosku można było pobrać w Sekretariacie Centrum, jak również dostępny był w formie elektronicznej na naszej stronie internetowej. Wypełniony wniosek rodziny zastępcze składały w Sekretariacie, nadsyłały pocztą lub też przekazywały Koordynatorowi lub Pracownikowi socjalnemu podczas jego wizyty w środowisku. Rozpatrywanie wniosków dokonywało się w standardowym trybie postępowania administracyjnego, natomiast przyznanie dodatku następowało w drodze decyzji administracyjnej.

Tabela 20. Liczba przyjętych wniosków oraz wydanych decyzji w okresie od dnia 01.04.2016 r. do dnia 31.12.2016 r.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba wniosków	Liczba wydanych decyzji			
		łącznie	przyznających	uchylających	innych*
rodzina zastępcza spokrewniona	130	**145**	130	12	3
rodzina zastępcza niezawodowa	68	**74**	68	4	2
rodzina zastępcza zawodowa	16	**33**	16	7	10
rodzinny dom dziecka	10	**11**	10	1	0
Łącznie	**224**	**263**	**224**	**24**	**15**

* inne – decyzje zmieniające, decyzje ustalające wysokość nienależnie pobranego świadczenia, decyzje umarzające postepowanie; źródło: opracowanie własne

Liczba dzieci uprawnionych do otrzymywania dodatków – na podstawie wydanej decyzji administracyjnej – ulegała stopniowemu wzrostowi. **Według stanu na dzień 31.12.2016 r. uprawnionych do pobierania dodatku wychowawczego było 201 dzieci.**

Tabela 21. Liczba uprawionych dzieci w poszczególnych miesiącach 2016 roku

Miesiąc 2016 roku	Liczba dzieci
Kwiecień	**185**
Maj	188
Czerwiec	187
Lipiec	**189**
Sierpień	196

Wrzesień	195
Październik	196
Listopad	198
Grudzień	201

źródło: opracowanie własne

Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji oraz liczbę i wysokość przyznanych dodatków wychowawczych w okresie od dnia 01.04.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. obrazuje poniższa tabela.

Tabela 22. Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji w okresie od dnia 01.04.2016 r. do dnia 31.12.2016 r.

Program 500 +	
Otrzymana dotacja z budżetu państwa	**875 395 zł**
Wydatkowana dotacja łącznie	874 431 zł
Wydatkowana dotacja na dodatki wychowawcze	865 830 zł
Liczba wypłaconych dodatków	**1 751**

źródło: opracowanie własne

Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2016 roku odpowiedzialny był za obsługę merytoryczną programu, sporządzanie projektów decyzji, prowadzenie rejestru wniosków oraz wydanych decyzji, sporządzanie comiesięcznego zapotrzebowania na wypłatę dodatku, sporządzanie sprawozdań w CAS (oraz innych sprawozdań z zakresu realizacji dodatku wychowawczego), a także analiz w zakresie przewidywanego wykonania wypłat dodatków.

5. Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców

Zespól tworzy pięciu pracowników, w tym:

- aspirant pracy socjalnej,
- trzech pracowników socjalnych,
- kierownik Zespołu

Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców w ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizował w 2016 roku następujące zadania:

5.1 Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym

Zgodnie z *Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), do zadań własnych powiatu należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.

W 2016 roku w ramach realizacji powyższego zadania na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowały 3 domy pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej w Czubinie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie - placówka działa, jako jednostka organizacyjna Powiatu Pruszkowskiego;
2. Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego, jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej;
3. Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - placówka prowadzona jest przez Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej, jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej.

W 2012 roku Zarząd Powiatu Pruszkowskiego w drodze konkursu zlecił realizację zadania Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego na prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Następnie w 2015 roku Zarząd Powiatu Pruszkowskiego w drodze konkursu zlecił realizację zadania Katolickiemu Stowarzyszeniu Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej na prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Pruszkowskiego przebywało 237 osób, w tym:

- w Domu Pomocy Społeczne w Czubinie – 101 osób (na 114 miejsc),
- w Domu Pomocy Społecznej w Pruszkowie – 88 osób (na 93 miejsca),
- w Domu Pomocy Społecznej w Brwinowie – 48 osób (na 50 miejsc).

Tab. 23: Ilość wolnych miejsc w domach pomocy społecznej w latach 2014, 2015 i 2016

Dom Pomocy Społecznej	Stan mieszkańców na koniec roku:			Ilość wolnych miejsc na koniec roku:		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Dom Pomocy Społecznej w Czubinie	101	101	101	13	13	13
Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie	93	89	88	0	4	5
Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie	0	33	48	0	17	2
Łącznie	**194**	**223**	**237**	**13**	**34**	**20**

Źródło: Opracowanie własne

Na bieżące funkcjonowanie ww. domów Powiat Pruszkowski otrzymał w 2016 roku dotację celową z budżetu państwa w łącznej wysokości 3 715 600,00 zł , którą przekazał:

- dla Domu Pomocy Społeczne w Czubinie - 1 855 730,00 zł;
- dla Domu Pomocy Społecznej w Pruszkowie - 1 810 102,00 zł;
- dla Domu Pomocy Społecznej w Brwinowie – 49 768,00 zł.

Tab. 24: Wysokość dotacji przekazanej na bieżące funkcjonowanie domów pomocy społecznej w latach 2014-2016

Dom Pomocy Społecznej	Wysokość dotacji przekazanej na bieżące funkcjonowanie placówki:		
	2014	2015	2016
Dom Pomocy Społecznej w Czubinie	1 868 750,00 zł	1 855 730,00 zł	1 917 600,00 zł
Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie	1 745 550,00 zł	1 810 102,00 zł	1 861 200,00 zł
Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie	- zł	49 768,00 zł	84 600,00 zł
Łącznie	**3 614 300,00 zł**	**3 715 600,00 zł**	**3 863 400,00 zł**

Źródło: Opracowanie własne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2016 roku w ramach działań merytorycznych w zakresie funkcjonowania w naszym powiecie domów pomocy społecznej wydało :

- 16 decyzji o odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej,
- 29 decyzji o umieszczeniu w domach pomocy społecznej,
- 9 decyzji wygaszających decyzje dotyczących mieszkańców domów pomocy społecznej,
- 6 decyzji uchylających decyzje dotyczące mieszkańców domów pomocy społecznej.

W celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego w zakresie zapewnienia całodobowej opieki oraz dążąc do pełnego wykorzystania wolnych miejsc w domach pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Pruszkowskiego pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie prowadzą stałą współpracę z innymi jednostkami pomocy społecznej – w szczególności z gminami oraz ościennymi powiatami.

5.2 Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach realizacji przez Powiat Pruszkowski zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Pruszkowskiego w 2016 roku, działały dwa Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone przez :

- Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się do nas" - Środowiskowy Dom Samopomocy w Czubinie,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie - Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Górce" w Pruszkowie.

Powyższe ośrodki wsparcia dysponują łącznie 55 miejscami dla osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz psychicznie chorych. Na przestrzeni 2016 roku z pomocy oferowanej przez Środowiskowe Domy Samopomocy skorzystało łącznie 64 uczestników. Z zajęć prowadzonych przez ww. placówki zrezygnowało 4 uczestników. Jednocześnie liczba nowych uczestników zwiększyła się o 8 osób.

W 2016 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przygotowało i wydało łącznie 42 decyzje administracyjne dotyczące uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy.

Funkcjonowanie Środowiskowych Domów Samopomocy finansowane jest ze środków budżetu państwa.

W 2016 roku Powiat Pruszkowski otrzymał dotację celową w łącznej wysokości 873 180,00 zł z przeznaczeniem na bieżącą działalność ośrodków wsparcia, w tym:

- Środowiskowego Domu Samopomocy w Czubinie – 476 280, 00 zł
- Środowiskowego Domu Samopomocy w Pruszkowie - 396 900, 00 zł

Pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na bieżąco świadczą pracę socjalną na rzecz uczestników ośrodków wsparcia oraz współpracują z Ośrodkami Pomocy Społecznej w zakresie świadczenia bieżącej pomocy i wspierania tych osób.

W 2016 roku w związku z wygasającymi w dniu 31 grudnia 2016 roku umowami pomiędzy Powiatem Pruszkowskim, a Stowarzyszeniami prowadzącymi Środowiskowe Domy Samopomocy został ogłoszony konkurs ofert na prowadzenie Środowiskowych Domów Samopomocy i wyłonienie podmiotów, którym zostanie zlecone dalsze wykonywanie zadań z zakresu administracji rządowej wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji w latach budżetowych 2017-2018. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu Powiat Pruszkowski zawarł umowy na prowadzenie ośrodków wsparcia w kolejnych dwóch latach budżetowych ze Stowarzyszeniami, które realizowały to zadanie w latach ubiegłych.

5.3 Pomoc w integracji osób, które uzyskały status uchodźców lub ochronę uzupełniającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie, realizując zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej obejmujące pomoc cudzoziemcom udzielało w 2016 roku pomocy finansowej i pomocy w formie pracy socjalnej osobom, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku z pomocy w zakresie świadczeń pieniężnych na utrzymanie, pracy socjalnej i szeroko rozumianego wsparcia w procesie integracji korzystało na podstawie wydanych decyzji administracyjnych 37 osób, w tym 16 osób ze statusem uchodźcy i 21 osób z ochroną uzupełniającą.

W 2016 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizowano 11 Indywidualnych Programów Integracyjnych.

Indywidualny Program Integracji, to instrument pomocy społecznej stanowiący formę realizacji pomocy, mającej na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. Jest to zatwierdzana przez wojewodę, a zawierana przez ubiegającego się o przyznanie pomocy cudzoziemca z powiatowym centrum pomocy rodzinie umowa dwustronna, która określa wysokość, zakres i formy pomocy dla danego podmiotu oraz wzajemne zobowiązania stron.

Uczestnikami programów w 2016 roku były osoby pochodzące z terenu Federacji Rosyjskiej, Białorusi, Kirgistanu, Chin oraz Republiki Środkowej Afryki.

Pomoc finansowa z otrzymanej na ten cel dotacji celowej z budżetu państwa wyniosła łącznie 149 801,00 zł.

Ponadto, realizując zadanie własne powiatu w zakresie pomocy cudzoziemcom mającym problem w integracji ze środowiskiem, pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie świadczyli pracę socjalną na rzecz cudzoziemców, którzy zakończyli indywidualne programy integracji i nadal wymagają wsparcia w pokonywaniu trudności, jak również pomocy w kontaktach z urzędami, szkołami, placówkami medycznymi itp.

5.4. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na podstawie:

- *Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 926 z późn. zm),
- *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1694 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2013 r. w spawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1565 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej* (Dz.U. z 2004 r., Nr 63 poz. 587).

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywanych Powiatowi Pruszkowskiemu zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym* (Dz. U. z 2003 r., Nr 88, poz. 808).

Rada Powiatu Pruszkowskiego po zapoznaniu się z opinią Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych, mocą uchwały nr XXI/152/2016 z dnia 26 kwietnia 2016 roku dokonała podziału przyznanych na 2016 rok środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowane w 2016 roku w Powiecie Pruszkowskim.

Zarząd Powiatu Pruszkowskiego wykonując uchwałę Rady Powiatu dokonał podziału przyznanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Podział ten został dokonany mocą uchwały nr 100/911/2016 z dnia 28 kwietnia 2016 roku, a następnie skorygowany uchwałą nr 137/1201/2016 z dnia 27 października 2016 roku.

W 2016 roku Powiat Pruszkowski otrzymał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych kwotę 1 788 995,00 zł.

Porównanie wysokości wyżej wymienionych środków, w odniesieniu do lat 2013 – 2016 z uwzględnieniem podziału na zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej, przedstawia zamieszczony poniżej rysunek 1.

Rys. 1: Porównanie wysokości środków PFRON w latach 2013 – 2016 z uwzględnieniem podziału na zadania realizowane przez PCPR, PUP i WTZ

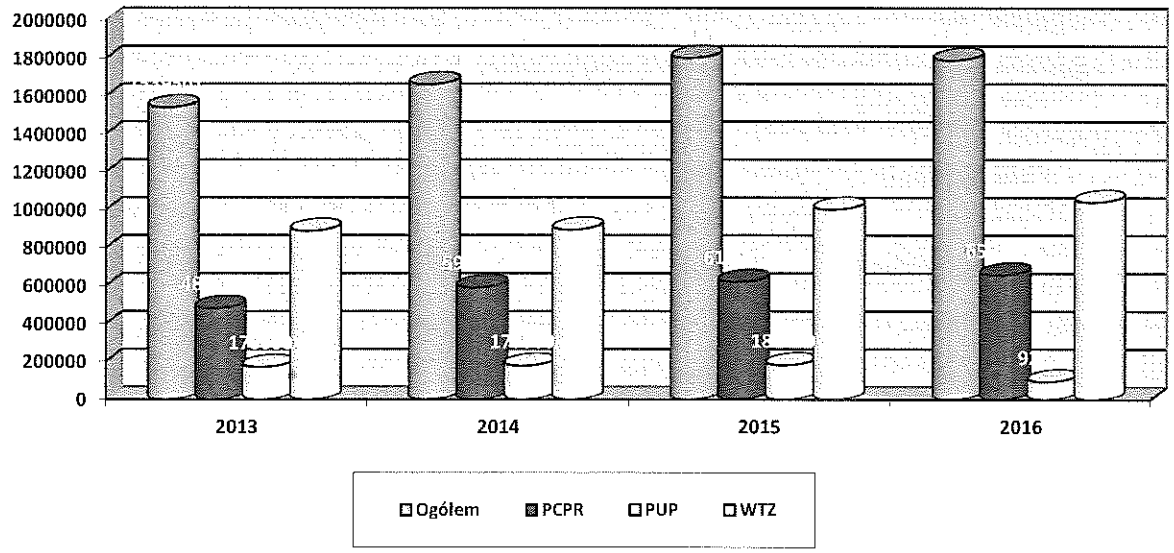

Źródło: Opracowanie własne

W celu zabezpieczenia potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających ze złożonych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie wniosków, przy uwzględnieniu wysokości otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środków, Zarząd Powiatu Pruszkowskiego podjął w dniu 28 kwietnia 2016 roku uchwałę nr 100/910/2016 w sprawie określenia zasad rozpatrywania wniosków o przyznanie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji

Osób Niepełnosprawnych do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2016 roku.

Dane dotyczące wykonania zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2016 przedstawia tabela 24.

Tab.24: Wykonania zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2016

L.p	NAZWA ZADANIA	WYKONANIE W 2016 ROKU							
		Złożone wnioski		Przyznane		Wypłacone		Plan w zł	Pozostało zł
		ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota		
1	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b)	16	112940,00	14	50593,58	12	45830,00	55000,00	9170,00
2	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej (art. 35a ust. 4)	1	3019,80	1	3019,00	1	3019,00	3020,00	1,00
3	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c)	269	493026,80	217	304745,00	168	297981,00	306508,00	8527,00
4	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. a	568	464773,00	258	211112,00	233	190655,00	200000,00	9345,00
5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się	65	385611,08	24	91176,00	23	90685,00	91030,00	345,00

	dla dzieci na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c)								
6	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. d)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1000,00	1000,00
7	RAZEM	**919**	**1459370,68**	**514**	**660645,58**	**437**	**628170,00**	**656558,00**	**28388,00**

Źródło: Opracowanie własne

Na dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przeznaczono łącznie 55 000,00 zł., z czego przyznano 50 593,58 zł, ponieważ jeden z wnioskodawców – Międzyszkolny Klub Sportowy „Żbik" z Pruszkowa – złożył rezygnację z dofinansowania swojego wniosku. Łączna kwota wypłaconych dofinansowań w zakresie przedmiotowego zadania wyniosła 45 830,00 zł., ponieważ Ośrodek Kultury w Brwinowie nie dokonał w sposób należyty rozliczenia dwóch zawartych umów dofinansowania, co poskutkowało wstrzymaniem wypłaty przyznanego dofinansowania.

Na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej (fundacji, stowarzyszeń, itp.) przeznaczono kwotę 3020,00 zł., z czego przyznano i wypłacono kwotę 3019,00 zł. Powstała różnica w wysokości 1,00 zł jest wynikiem końcowych rozliczeń, wynikającą z kwoty dofinansowania i przedłożonych do rozliczenia faktur.

Na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym zabezpieczono kwotę 306 508,00 zł., z czego zaangażowano kwotę 304 745,00 zł, a wypłacono 297 981,00 zł. Różnica pomiędzy kwotą zabezpieczoną, a wydatkowaną jest wynikiem końcowych rozliczeń, wynikającą z kwoty dofinansowania i przedłożonych do rozliczenia faktur, a także niezgłoszenia przez osoby niepełnosprawne, rezygnacji z przyznanego dofinansowania lub niezłożenia wymaganej dokumentacji rozliczeniowej.

Na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych zabezpieczono kwotę 200 000,00 zł. Ponieważ część wnioskodawców rezygnowała w trakcie roku z przyznanego dofinansowania, środki finansowe były ponownie angażowane na powyższe zadanie, co poskutkowało, tym, że łączna kwota przyznanych dofinansowań w 2016 roku wyniosła 211 112,00 zł. Pomimo podejmowanych przez pracowników Zespołu starań, część osób niepełnosprawnych rezygnowała z wyjazdów na turnusy,

nie powiadamiając o tym, ani Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, ani organizatorów turnusów, co poskutkowało niewykorzystaniem na przedmiotowe zadanie kwoty 9 345,00 zł.

Na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidulanych osób niepełnosprawnych zabezpieczono kwotę 91 030,00 zł., z czego wydatkowano kwotę 90 685,00 zł. . Powstała różnica w wysokości 345,00 zł jest wynikiem końcowych rozliczeń, wynikającą z kwoty dofinansowania i przedłożonych do rozliczenia faktur.

Na dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza –przewodnika zabezpieczono kwotę 1 000,00 zł. Do końca 2016 roku nie wpłynął na to zadanie żaden wniosek o dofinansowanie.

5.5. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

W ramach realizacji powyższego zadania niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego otrzymują pomoc mającą na celu likwidację :

- występujących w miejscu zamieszkania barier architektonicznych,
- barier technicznych,
- barier w komunikowaniu się,

zapewniającą prawidłowe funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w najbliższym otoczeniu i w kontakcie ze środowiskiem.

Potrzeby w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych w 2016 roku obejmowały łącznie kwotę 385 611,08 zł, która wynikała ze złożonych 65 wniosków o dofinansowanie.

Poniższa tabela przedstawia podział zrealizowanych wniosków ze względu na rodzaj bariery.

Tab. 25: Podział zrealizowanych wniosków o dofinansowanie ze względu na rodzaj bariery.

Rodzaj barier	Liczba wniosków	Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON (w PLN)
architektoniczne	6	46 345,00
techniczne	3	25 434,00
w komunikowaniu się	14	18 906,00
Łącznie	**23**	**90 685,00**

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione powyżej wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zostało skierowane do mieszkańców wsi – 8 011 zł (3 umowy), mieszkańców miast – 82 674 zł (20 umów), w tym do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej –13 463 zł (8 umów) oraz dla kobiet – 16 098 zł (5 umów).

5.6. Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

W celu zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających ze złożonych wniosków o dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, przy uwzględnieniu wysokości otrzymanych środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadania, Zarząd Powiatu Pruszkowskiego zdecydował o obniżeniu wysokości dofinansowań.

Zapotrzebowanie mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego na dofinansowanie ww. zadań w 2016 roku w odniesieniu do roku 2015 przedstawia tabela 26.

Tab. 26: Zapotrzebowanie na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2016 roku w odniesieniu do roku 2015

Zakres dofinansowania	Liczba wniosków		Wnioskowana kwota dofinansowania (w PLN)	
Rok	2015	2016	2015	2016
Sprzęt rehabilitacyjny	19	12	53 105,00	43 079,40
Sprzęt rehabilitacyjny - Instytucje	0	1	0,00	3 019,80
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	243	257	438 667,00	449 947,40
Łącznie	**262**	**270**	**491 772,00**	**496 046,60**

Źródło: Opracowanie własne

Liczbę wniosków z podziałem na poszczególne zadania wraz z wysokością przyznanych dla nich dofinansowań w 2016 roku przedstawia zamieszczona poniżej tabela 27.

Tab. 27: Liczbę wniosków oraz wysokość dofinansowania przyznanego w ramach zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2016 roku

Zakres dofinansowania	Liczba wniosków		Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON (w PLN)	
Rok	2015	2016	2015	2016
Sprzęt rehabilitacyjny	7	10	16 787,00	32 290,00
Sprzęt rehabilitacyjny - Instytucje	0	1	0,00	3 019,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	212	207	283 609,00	265 691,00
Łącznie	**219**	**218**	**300 396,00**	**301 000,00**

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione wyżej wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2016 roku zostało skierowane do:

- mieszkańców wsi – 44 263 zł (24 zrealizowane wnioski),
- mieszkańców miast – 256 737 zł (194 zrealizowanych wniosków),
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 75 509 zł (32 zrealizowane wnioski),
- dla kobiet – 115 667 zł (71 zrealizowanych wniosków).

5.7. Dofinansowanie do uczestnictwa osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna w turnusie rehabilitacyjnym

W 2016 roku o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym ubiegało się 382 osób dorosłych oraz 34 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Podjętych zostało 178 informacji o sposobie rozpatrzenia wniosku w sprawie przyznania dofinansowania na kwotę 215 540 zł (w przypadku konieczności pobytu opiekuna podejmowana jest jedna informacja - obejmująca dofinansowanie osoby niepełnosprawnej oraz opiekuna), w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Porównanie liczby oraz kwoty udzielonych dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w 2015 i 2016 roku przedstawia zamieszczona poniżej tabela 28.

Tab. 28: Dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych wypłacone w roku 2015 i 2016

	Liczba osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Pruszkowskiego:		Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON (w PLN)	
	2015 rok	**2016 rok**	**2015 rok**	**2016 rok**
Osoby dorosłe	99	136	93 145,00	122 479,00
Dzieci i młodzież	28	26	24 677,00	24 439,00
Opiekunowie osób dorosłych	69	49	43 194,00	30 049,00
Opiekunowie dzieci i młodzieży	22	22	13 674,00	13 688,00
RAZEM	**218**	**233**	**173 690,00**	**190 655,00**

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku rezygnacji osób niepełnosprawnych z możliwości wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, środki z przyznanego dofinansowania ponownie trafiły do ogólnej puli wydatkowanych środków (stąd większa kwota przyznanego dofinansowania w stosunku do przyznanych środków).

5.8. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2016 roku organizacje pozarządowe, działające na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Pruszkowskiego, zrealizowały 12 imprez integracyjnych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z Uchwałą nr 105/3984/2016 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 2 czerwca 2016 r. zmieniającą uchwałę w sprawie rozdziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w 2016 roku, wysokość dofinansowania wynosiła maksymalnie 4 583,00 zł dla jeden organizacji pozarządowej, niezależnie od liczby złożonych wniosków w ramach sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Przy udziale środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na poniższe zadania, wydatkowano kwotę w łącznej wysokości 45 830,00 zł.

Tab. 29. Realizacja zadania sport, kultura, rekreacja osób niepełnosprawnych w 2016 roku

L.p	Wykaz zadań zrealizowanych w 2016 roku w ramach sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, przy udziale środków PFRON.	
	Organizacja	**Zadanie**
1	Fundacja „Kraina OZA"	• „Wakacje Sielpia 2016"
2	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Koło w Pruszkowie	• „Wieczór Wigilijny – kolędowanie z poezją"
3	Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych oraz Ich Rodzin „SPRAWNI RAZEM"	• „Spotkanie Wigilijne" • „Gościniec Wiecha"

		• „Wioska pod Kogutem"
4	Fundacja „Toto Animo"	• „Zdrowe Wakacje Sielpia 2016"
5	Fundacja „Subvenio"	• „Zdrowe Wakacje Reguły 2016"
6	Fundacja „Lepszy Start"	• „Wakacje z Przylądkiem 2016"
7	Miejski Ośrodek Kultury w Piastowie	• „Ku Dobru"
8	Polski Związek Niewidomych, Koło Terenowe w Pruszkowie	• „Wyjazd turystyczno – rekreacyjny do Broku - Krajobrazy Nadbużańskie"
9	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Szlakiem Tęczy"	• „RAZEM po słońce, radość i zdrowie"
10	Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się do nas"	• „Rodzinny piknik integracyjny"

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja powyższych zadań miała na celu przede wszystkim umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Udział w zorganizowanych imprezach przyczynił się do poprawy poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych, jakości ich życia oraz integracji społecznej.

5.9. Dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej

Zadania Powiatu Pruszkowskiego dotyczące m.in. rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane są w ramach działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej. Powiat Pruszkowski zleca prowadzenie dwóch takich placówek na swoim terenie. Placówki te prowadzone są przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie oraz Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się do nas". Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie sprawuje nadzór merytoryczny i finansowy nad wymienionymi placówkami.

W 2016 roku z rehabilitacji prowadzonej przez te placówki skorzystało 65 osób (w tym 29 kobiet). Osoby uczestniczące w zajęciach Warsztatów to osoby niepełnosprawne, posiadające w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w warsztacie.

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowana jest w 90% ze środków przekazanych na ten cel przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 10% ze środków Powiatu Pruszkowskiego. Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone na terenie Powiatu Pruszkowskiego otrzymały dotacje na działalność w 2016 roku w wysokości odpowiednio:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Pruszkowie: 622 440,00 zł,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Czubinie: 533 520,00 zł

Wysokość dotacji w roku 2016 oraz – dla porównania – wysokość w latach poprzednich przedstawiona jest w poniższej tabeli 30.

Tab. 30: Finansowanie działalności WTZ w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Środki PFRON	887 760,00	893 925,00	1 000740,00	1 039 740,00
Środki własne Powiatu Pruszkowskiego	98 640,00	99 325,00	111 193,00	116 220,00
Wysokość dotacji łącznie	**986 400,00**	**993 250,00**	**1 111 933,00**	**1 155 960,00**

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z przepisami mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego mogą uczestniczyć w rehabilitacji prowadzonej przez warsztaty terapii zajęciowej prowadzone na terenie innych powiatów, jak również mieszkańcy innych powiatów mogą korzystać z zajęć prowadzonych przez warsztaty prowadzone na terenie Powiatu Pruszkowskiego. W tej sprawie zawierane są stosowne porozumienia pomiędzy powiatami dotyczące pokrywania kosztów uczestnictwa swoich mieszkańców w zajęciach warsztatów w częściach udziałów własnych powiatów. W roku 2016 w warsztatach prowadzonych na terenie Powiatu Pruszkowskiego uczestniczyło 6 mieszkańców innych powiatów (2 osoby z powiatu grodziskiego, 3 osoby z powiatu zachodniego-warszawskiego oraz 1 osoba z m.st. Warszawy), a 4 mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego uczestniczyło w zajęciach prowadzonych przez warsztaty terapii zajęciowej prowadzone na terenie m.st. Warszawy. W niniejszych sprawach zawarte zostały odpowiednie porozumienia.

5.10. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd"

Pilotażowy program „Aktywny Samorząd" finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na mocy zawartego w dniu 29 czerwca 2012 roku Porozumienia nr O-07/42/AS/2012 pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a Powiatem Pruszkowskim oraz na podstawie Umowy nr AS3/000024/07/D w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd", zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a Powiatem Pruszkowskim w dniu 15 maja 2013 roku.

Celem głównym pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W 2016 roku realizowane były następujące moduły, obszary i zadania programu:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

a) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz programowania,
- Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości),

d) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2016 roku, z uwagi na ograniczenia w finansowaniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatków inwestycyjnych, nie było realizowane Zadanie 1 z Obszaru C programu, tj. pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2016 roku przedstawia tabela 31.

Tab. 31: Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2016 roku

			Liczba wniosków ogółem		Kwota dofinansowania	
L.p.	Moduł	Obszar/Zadanie	Złożonych	Przeznaczonych do dofinansowania	Kwota wnioskowana	Kwota przyznana
1		A1	2	2	8 400,00	7 419,00
2		A2	1	1	2 012,00	1 509,00
3		B1	15	12	135 592,69	91 060,00
4		B2	4	4	7 200,00	7 200,00
5	I	C1	0	0	0,00	0,00
6		C2	1	1	4 274,00	2 000,00
7		C3	2	2	28 400,00	25 515,00
8		C4	0	0	0,00	0,00
9		D	7	6	15 695,09	8 319,00
10	II		79	73	330 271,18	204 661,16
11	**RAZEM**		**111**	**101**	**531 844,96**	**347 683,16**

Źródło: Opracowanie własne

W 2016 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" Powiat Pruszkowski otrzymał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych łącznie 424 252,51 zł, w tym na:

- Moduł I – 170 518,37 zł,
- Moduł II – 228 043,00 zł,
- Obsługę - 19 762,80 zł,
- Promocję – 3 952,56 zł,
- Ewaluację – 1 975,78 zł.

Porównanie wysokości wyżej wymienionych środków w odniesieniu do lat 2013 – 2016 przedstawia zamieszczony poniżej rysunek 2.

Rys. 2: Wysokość środków PFRON na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w latach 2013-2016

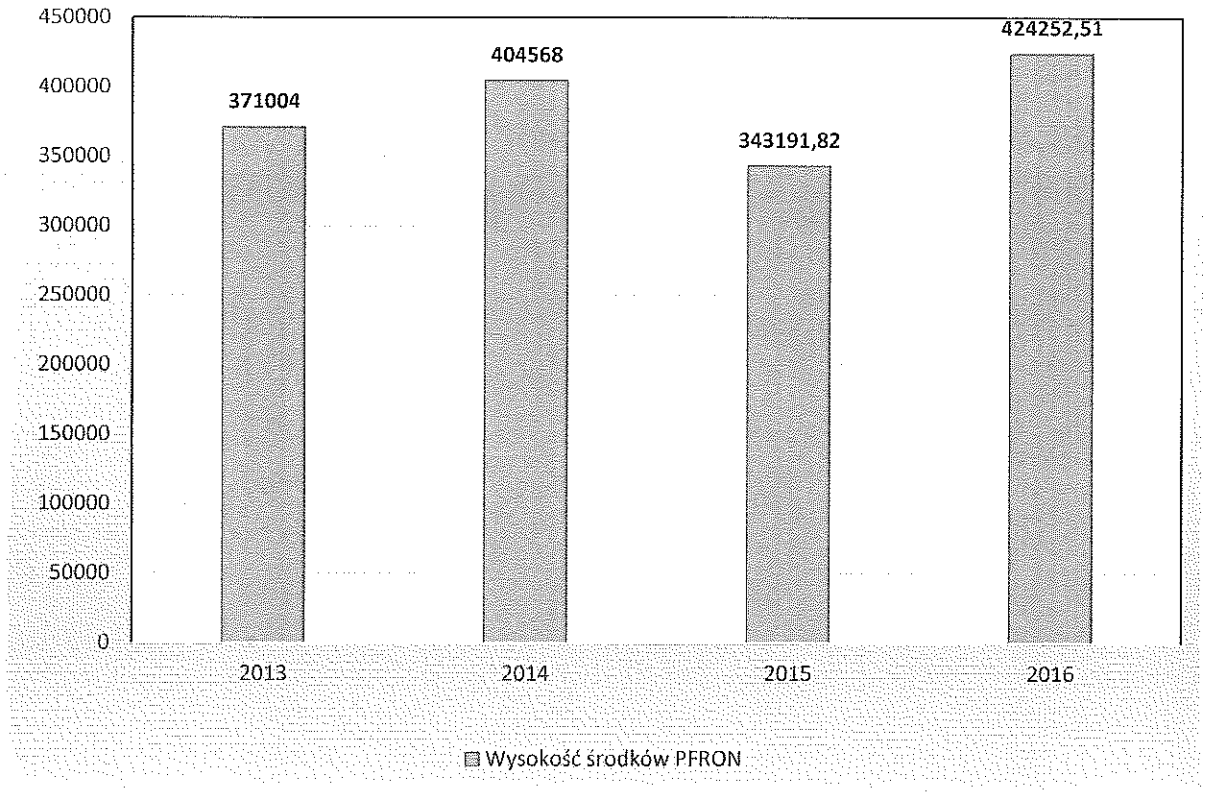

Źródło: Opracowanie własne

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zaangażowanie środków na realizację programu „Aktywny Samorząd" w roku 2016 wynosiło 80,04%. Wynika to z faktu, że zakończenie realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2016 roku zostało decyzją Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przesunięte na dzień 31 marca 2017 roku.

5.11 Orzecznictwo o niepełnosprawności dla celów pozarentowych

W ramach realizacji przez Powiat Pruszkowski zadania z zakresu administracji rządowej obejmującego funkcjonowanie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, zostało zawarte porozumienie z Powiatem Grodziskim w sprawie powierzenia spraw z zakresu orzekania o niepełnosprawności osób zamieszkałych na terenie Powiatu Pruszkowskiego.

Na mocy zawartego porozumienia, w 2016 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonywało działania w zakresie:

- udzielania informacji mieszkańcom Powiatu Pruszkowskiego w sprawach dotyczących orzecznictwa, w tym o prawach przysługujących osobom niepełnosprawnym,
- wydawania wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności oraz wniosków o wydanie legitymacji kar parkingowych, a także informowanie o procedurach związanych z uzyskaniem stosownego orzeczenia,
- uczestnictwa w posiedzeniach komisji orzekających i przeprowadzania wywiadów z osobami wnioskującymi o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w zakresie ich funkcjonowania społecznego,
- stałej współpracy z Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Mazowieckim w zakresie orzekania dla mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego.

5.12 Realizacja zadań dodatkowych

W 2016 Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców wykonywał także zadania, które nie należą do jego właściwości. Do zadań tych należało:

1. Organizacja, ogłoszenie, przeprowadzenie, rozstrzygnięcie procedury konkursowej na realizację zadań zleconych w zakresie polityki społecznej – prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy typu B i Środowiskowego Domu Samopomocy typu A i B na terenie Powiatu Pruszkowskiego,
2. Organizacja, ogłoszenie, przeprowadzenie, rozstrzygnięcie procedury konkursowej na realizację zadań zleconych w zakresie polityki społecznej – prowadzenia Domu Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Pruszkowskiego,
3. Comiesięczne opracowywanie ocen merytorycznych do sprawozdań finansowych przekazywanych przez Środowiskowe Domy Samopomocy i Domy Pomocy Społecznej dla Biura Zarządu Powiatu Pruszkowskiego,
4. Przygotowywanie aneksów do umów dotyczących zmian w planach finansowych Środowiskowych Domów Samopomocy i Domów Pomocy Społecznej,

5. Przygotowywanie ocen potrzeb Powiatu Pruszkowskiego w zakresie pomocy społecznej (ocena potrzeb dotyczących osób autystycznych),
6. Pomoc dla cudzoziemców nie objętych Indywidualnymi Programami Integracji w załatwianiu podstawowych spraw w Powiatowym Urzędzie Pracy i innych komórkach Starostwa,
7. Realizacja zadań Powiatu Pruszkowskiego w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

6. Analiza wykonania budżetu w 2016r

Dochody:

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie dochody na rok 2016 zostały zaplanowane jak przedstawiono w poniżej tabeli:

Rozdział	§	Plan	Dochody wykonane	OPIS
85510	0970	177 000,00	194 132,31	zwrot kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
85508	0970	300 000,00	364 832,75	zwrot kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych
85218	0920	3 000,00	839,95	odsetki z rachunku bankowego, odsetki od nieterminowych płatności od osób fizycznych
85218	0970	0,00	399,01	pozostałe dochody - wynagrodzenie dla płatnika składek ZUS i podatku
	razem:	**480 000,00**	**560 468,42**	

Wykonanie zwiększonych dochodów o kwotę 80 468,42 zł. (o 16,7%) jest wynikiem m.in. zwiększonych wpływów ze zwrotów kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych o 17 132,31 zł i zwrotów kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych o 64 832,75 zł. w stosunku do planu. Zmniejszenie dochodów z tytułu odsetek od rachunków bankowych to skutek przekazywania przez bank odsetek od depozytów na rachunek Powiatu, z pominięciem PCPR.

Wydatki:

Rozdział	Nazwa	Zadanie	Plan	Kwota wydatków	Wysokość niewykorzystanych środków
85201	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Własne	919 396,96	897 988,48	21 408,48
85204	Rodziny zastępcze	Własne	3 671 991,04	3 619 982,68	52 008,36
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Własne	1 598 611,00	1 431 699,41	166 911,59
85295	Pozostała działalność	Własne	40 000,00	37 628,50	2 371,50
85311	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	Zlecone	126 220,00	125 366,44	853,56
85231	Pomoc dla cudzoziemców	Zlecone	149 801,00	149 801,00	0,00
85204	Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci (dodatek wychowawczy 500+)	Zlecone	875 395,00	874 431,58	963,42
		razem:	***7 381 415,00***	***7 136 898,09***	***244 516,91***
85201	"Powiat Pruszkowski - Akademią Rozwoju"	Porozum. z AR	13 656,04	0,00	13 656,04
85204	"Powiat Pruszkowski - Akademią Rozwoju"	Porozum z AR	13 190,96	0,00	13 190,96
85395	"Powiat Pruszkowski - Akademią Rozwoju"	Porozum. z AR	11 311,75	0,00	11 311,75
		razem:	***38 158,75***	***0,00***	***38 158,75***
		łącznie:	**7 419 573,75**	**7 136 898,09**	**282 675,66**

Wydatki na 2016r były zaplanowane na działalność własną i na zadania zlecone w kwocie 7 381 415,00 zł oraz projekt systemowy - "Powiat Pruszkowski - Akademią Rozwoju" w kwocie 38 158,75zł.

Zaplanowane wydatki na działalność własną i na zadania zlecone zostały zrealizowane w 96,7%, tj. w kwocie 7 136 898,09 zł.

Wydatki na projekt "Powiat Pruszkowski - Akademią Rozwoju" nie zostały zrealizowane z uwagi na brak w 2016r wiążącej w tym zakresie umowy.

Zadania zlecone oraz dofinansowanie zadań własnych - Budżet Wojewody Mazowieckiego

Zadania zlecone Rozdział 85204

Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci (dodatek wychowawczy 500+)

§	Opis	Plan	Kwota wydatków	Wysokość niewykorzystanych środków
3110	Dodatek wychowawczy 500+	866 642,00	865 830,06	811,94
4010	Wynagrodzenia osobowe	4 939,00	4 850,00	89,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	853,00	846,82	6,18
4120	Składki na Fundusz Pracy	104,00	64,70	39,30
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 857,00	2 840,00	17,00
	razem:	**875 395,00**	**874 431,58**	**963,42**

Nie zostały wypłacone przez PCPR środki na obsługę dodatku wychowawczego w wysokości 811,94zł z braku osób kwalifikujących się do wydania decyzji przyznających dodatek. Środki przeznaczone na obsługę programu w wysokości 1% otrzymanej dotacji tj. 8 753,00zł zostały wykorzystane przez jednostkę w 98,3%.

Rozdział 85231 Pomoc dla cudzoziemców

Rozdział	Nazwa rozdziału	Plan dotacji 2016r	Dotacja otrzymana na realizację zadania w okresie 01.01.-31.12.2016	Wydatkowana dotacja w okresie 01.01.-31.12.2016	Kwota środków niewydatkowanych na dzień 31.12.2016
85231	Indywidualne Programy Integracyjne	149 801,00	149 801,00	149 801,00	0,00

Środki otrzymane w ramach dotacji – pomoc dla cudzoziemców, integralne programy integracyjne zostały wykorzystane przez PCPR w całości.

Zadania dofinansowane z Budżetu Wojewody

Rozdział	Nazwa rozdziału	BUDŻET PCPR		BUDŻET WOJEWODY		
		Plan ze środków własnych	Wydatki poniesione ze środków własnych	Plan dotacji 2016r	Dotacja otrzymana na realizację zadania w okresie 01.01.-31.12.2016	Wydatkowana dotacja w okresie 01.01.-31.12.2016
85204	Rodziny zastępcze					
	Koordynator pieczy zastępczej	65 000,00	65 000,00	43 142,00	43 142,00	43 142,00
85218	Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie					
	Dodatki 250zł dla pracowników socjalnych	1 510,00	1 509,71	5 616,00	5 616,00	5 616,00

Środki otrzymane w ramach dotacji - dofinansowanie koordynatorów pieczy zastępczej i pracowników socjalnych zostały wykorzystane przez PCPR w całości.

Zadania własne – Budżet Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie

85201 Placówki opiekuńczo - wychowawcze

Rozdział	§	Plan	Kwota wydatków	Wysokość niewykorzystanych środków	Opis
85201	2320	742 400,00	724 349,44	18 050,56	Utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów
85201	3110	174 996,96	172 703,40	2 293,56	Wsparcie osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, m.in. kontynuacja nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie
85201	4300	2 000,00	935,64	1 064,36	Transport dzieci, dokumentacja medyczna

Środki w tym rozdziale z paragrafów 2320 i 3110 wypłacane są powiatom na podstawie porozumień zawartych między powiatami w sprawie utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów i wsparcia osób

opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze: kontynuacja nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Zaplanowane środki zostały wykorzystane w § 2320 i § 3110 odpowiednio w wysokości 97,56 % i 98,69 %.

Dokładne zaplanowanie wydatków uniemożliwiają przesunięcia czasowe związane z zawieraniem umów z powiatami, w następstwie przemieszczanie się dzieci między różnymi powiatami.

§ 3110	Wykonanie 2016
Kontynuacja nauki	117 738,40
Usamodzielnienie	40 355,00
Zagospodarowanie	11 166,00

Wydatki na transport dzieci i dokumentację medyczną jest związany z ilości dzieci, które są z powodu niewydolności wychowawczej odbierane rodzicom i zostały wykorzystane w 53,2 %.

85204 Rodziny zastępcze

Rozdział	§	Plan	Kwota wydatków	wysokość niewykorzystanych środków	Opis
85204	2320	606 203,00	560 929,27	45 273,73	Utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów
85204	3110	2 788 746,04	2 784 872,19	3 873,85	Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych domach dziecka na terenie powiatu: pomoc pieniężna, kontynuacja nauki, zagospodarowanie, usamodzielnienie, pierwsze zagospodarowanie, pomoc losowa.
85204	4110	36 260,00	36 260,00	0,00	ZUS pracodawcy
85204	4120	3 382,00	2 569,17	812,83	Fundusz Pracy
85204	4170	197 955,00	195 907,05	2 047,95	Umowy zlecenia dla rodzin zawodowych
85204	4700	3 445,00	3 445,00	0,00	Szkolenia rodzin zastępczych

W tym rozdziale wypłacane są środki na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów - § 2320, na terenie Powiatu Pruszkowskiego - § 3110, na utrzymanie rodzinnych domów dziecka - §§ 4110, 4120, 4170, 4700.

§ 3110	Wykonanie 2016
Pomoc pieniężna	2 305 684,73
Kontynuacja nauki	220 538,82
Utrzymanie lokalu	153 547,96
Usamodzielnienie	28 041,00
Zagospodarowanie	19 989,00
Pomoc losowa	16 995,00
Dofinansowanie wypoczynku	15 552,00
Pomoc jednorazowa	15 203,95

Środki w § 2320 wypłacane są powiatom na podstawie porozumień zawartych między powiatami w sprawie utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego i zostały wykorzystane w 92,53 %.

Środki z § 3110 zostały wykorzystane w 99,86%, a na bezpośrednie utrzymanie rodzinnych domów dziecka (§§ 4110, 4120, 4170, 4700) w 98,8%.

85218 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie – koszty utrzymania

rozdział	§	Plan	Kwota wydatków	Wysokość niewykorzystanych środków	Opis
85218	3020	2 112,00	2 111,42	0,58	zakup okularów
85218	4010	1 059 730,00	960 120,37	99 609,63	wynagrodzenia
85218	4040	43 160,00	43 158,42	1,58	dodatkowe wynagrodzenie roczne
85218	4110	206 203,00	160 421,79	45 781,21	ZUS pracodawcy
85218	4120	28 935,00	20 254,79	8 680,21	Fundusz Pracy
85218	4140	0,00	0,00	0,00	wpłaty na PFRON
85218	4170	44 125,00	40 800,00	3 325,00	umowy zlecenia – prawnik, BHP
85218	4210	35 000,00	33 580,28	1 419,72	artykuły biurowe
85218	4260	16 000,00	13 230,43	2 769,57	utrzymanie lokalu PCPR -refaktury
85218	4270	1 260,00	909,97	350,03	utrzymanie lokalu PCPR- konserwacja windy
85218	4280	6 060,00	4 652,00	1 408,00	badania okresowe pracowników
85218	4300	107 066,00	106 928,34	137,66	znaczki pocz, licencje, utrzymanie oprogramowania,
85218	4360	5 000,00	4 810,62	189,38	telefony komórkowe, stacjonarne
85218	4410	11 060,00	9 883,99	1 176,01	ryczałty, delegacje,
85218	4430	1 500,00	1 340,69	159,31	polisy, opłata stowarzyszeniowa, bankowa,
85218	4440	28 400,00	26 670,00	1 730,00	odpis na ZFŚS
85218	4700	3 000,00	2 826,30	173,70	szkolenia pracowników
	razem:	**1 598 611,00**	**1 431 699,41**	**166 911,59**	

W roku 2016 kwota wydatków na utrzymanie PCPR wyniosła 1 431 699,41zł i stanowiła 89,56% środków zaplanowanych na ten cel. Największe kwoty niewykorzystanych środków dotyczą wynagrodzeń pracowniczych i pochodnych od wynagrodzeń, w sumie 154 071,05zł tj. 92,8% łącznej kwoty niewykorzystanych środków. Niewydatkowanie w tym zakresie środków jest następstwem sporej ilości wakatów, wynikających z fluktuacji kadr w 2016r. Pozostała część niewykorzystanych środków w wysokości 12 840,54zł. jest wynikiem oszczędnego wydawania środków, drobnych kwot związanych z niewydatkowaniem środków oraz kwot niewydatkowanych z powodu niedostarczenie przez podmioty zewnętrzne w terminie dokumentu będącego podstawą do zapłaty.

85295 Pozostała działalność

Rozdział	§	Plan	Kwota wydatków	Wysokość niewykorzystanych środków	Opis
85295	4300	40 000,00	37 628,50	2 371,50	Organizacja zabawy choinkowej dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu

Kwota 40 tys. zł była przeznaczona na zorganizowanie zabawy choinkowej w 2016r -analogicznie jak w latach ubiegłych-dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu, 117 dzieci. Pozostały niewykorzystane środki w wysokości 2 371,50zł.

85311 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Rozdział	§	Plan	Kwota wydatków	Wysokość niewykorzystanych środków	Opis
85311	2320	10 000,00	9 146,44	853,56	Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w placówkach prowadzonych przez inne powiaty, w których biorą udział mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego.
85311	2820	53 640,00	53 640,00	0,00	Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Krajowe Stowarzyszenie "Przyłącz się do nas " w Czubinie.
85311	2820	62 580,00	62 580,00	0,00	Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Pruszkowie.

Środki przekazane w ramach dotacji na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Krajowe Stowarzyszenie "Przyłącz się do nas " w Czubinie i dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Pruszkowie zostały wykorzystane przez Stowarzyszenia w całości. Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w placówkach prowadzonych przez inne powiaty, w których biorą udział mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego zostało zrealizowane w kwocie mniejszej o 853,96zł.